

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre .. 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel u. Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
 Krajcár
2 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖHK SZILÁRD-UTCA 9

I évfolyam BUDAPEST, KEDD, 1907 OKTÓBER 1 20-35 30. szám

A HIR 30-ik száma:

Kossuth-kormány
 Kossuth Ferenc miniszterelnök lesz

Jönnek az ellenségeink
 Az osztrák miniszterek Budapesten

Egy beszámoló szenzációi
 Borsodmegyében féltik a függetlenségi eszmet!

Nehéz a helyzet: — mondja Kossuth
 A függetlenségi párt október 8-án értekezletet tart

Dóczy válaszol Björnsonnak
 A Hírhez küldött levelére!

Román betörés
 Bevallják Bukarestben A Hír szenzációját

A legsötétebb Belgrád
 Egy véres fogház

Öt milliót
 — Kapnak a szövethezetek

Caruso Budapesten
 Nyilatkozik önmagáról

Kétórás sztrájk
 a nyugoti pályaudvaron

Csődben az állatkert
 Nem ér semmit

Rabszolgák
a vasutasok!

Parancsol az állam. Tiltalom alatt az október 10. Szolgálni kell, tüntetni tilos. Így akarja az állam az általános választói jogot!

Nagy szezón!
 A Magyar-színház vége. A Népszínház feltámadása

Kilenc riport
Bródy Sándor regénye
Távirat. Telefon

TISZA a klerikális vezér

Tisza Istvánban már nem lehet csalódni, ő már minden játékait eljátszotta. De nincs is, hogy ki csalódjék benne, mert az ő publikumának már régen vége van, most már csak három-négy jó barátjának komédiázik, akkor is, mikor versenyt lovagol, akkor is, mikor félholtra veri az oláh hajtót és akkor is, mikor politizál. Vannak órák, a melyeket, ha egyszer lejártak, többé nem lehet felhuzni: Tisza István is ilyen szerkezet. És most mindegy és minden hiábavaló, terméketlen minden erőlködés, a fizikai törvényeket megszufolva, elvész minden energia-hullám, amely abból a központból indul ki, amelyet az emberek gróf Tisza Istvánnak neveznek. A világegyetemnek ez a párányi porszeme — a melyet ma már kétes értékű hajlongásokkal tisztel az ő legszűkebb köre — ma már teljesen elvesztette hitelét az életnek bizonyos vonatkozásaiban. Ki beszélhet Tisza Istvánról, mint politikusról? Senki, hacsak ő maga nem. És mégis, ez a roppant gazdag ur, aki kétszer is meggondolja, míg villamosra ül, mert ez a mulatság hat krajcárba kerül, kétségbeesetten kapkod az aktív politikai szereplés árnya után. És mivel nincs cselekvő párt és politikai árnyalat, amely bevinné, állandó gyakorlattá tette, hogy mindennel szembe helyezkedik s egy állandó és siralmas Don Quixote-szerepléssel hívja ki a közvélemény megvetését és szánalmát.

A tegnapi nap megint szereplést hozott neki. A dunántúli egyházkerület őszi közgyűlésén beszélt Pápán. A szekularizáció gondolata ellen szállt sikra és ez a száraz, szenttelen és államférfiai hidegvért szimuláló férfiú szenvedélyesen kirohant a nyílt és nagyszerű gondolat ellen, amely egyedül és kizárólag alkalmas arra, hogy Magyarországot talpraállítsa, a népet itthon tartsa s nagy kulturával és boldog gazdagsággal ajándékozza meg a nemzetet. Mindez nem tetszhet a feudális, dűsgazdag földesurnak. Kirohant hát ellene, még pedig igen ravasz módon, csókokat dobálva a klerikálisok sötét tábora felé. A felekezeti békességet félti a szekularizációtól Tisza István.

Pedig a papi javak felosztásának gondolata és a felekezeti béke kérdése, istenem, milyen messze esnek ezek egymástól! A szekularizáció — ezt minden jóhiszemű, józan ember tudja — szociális fejlődési fok, egy gazdasági fejlődés kényszerítő parancsa és nem felekezeti kérdés. Ez az, amit százszor is alá kell huzni és erre kell vigyázni, mert hiszen a klerikalizmusnak nem lenne szebb napja mint az, amelyen ezt a végzetes fogalomzavart el tudná fogadtatni az országgal. Ez azonban nem fog sikerülni, ha

mindjárt olyan kitünő munkatársat kapott is a pokoli munkához, mint Tisza István. De hiszen Tiszának és konzervatív társainak sem a felekezeti béke fáj. Egészen más-tól tartanak ők. Tudják, hogy abban a percben, a melyben a százezer holdakra menő papi uradalmak átmennek a nép kezére, egy óriási fellendülés következik be, amely örök időkre megszünteti a mai mágnás-uralmat, a melyet bizton lehet rémuralomnak nevezni. A jóléttől, a szabadságtól, a művelődéstől, a milliőktől most két rettenetes köfal választja el: az óriási mágnás-gazdagság és a határtalan papivagyon. A mint az egyik fal aláomlik, megdől a másik ereje is. Hiszen csak véletlen, vagy könnyelműség — vagy isten tudja mi? — hogy a nemzet nem a mágnás-javakat követeli vissza magának. Talán csak egy tulságig menő igazságszeretből nem, mert még nem jött el az a magyar történetíró, aki nem állami megbízásból írja meg Magyarország történetét és így nincs okmányokkal, kétségtelen hitelességgel felderítve a mágnás-vagyonok eredete.

Mikor tehát a feudális urak a papság segítségére sietnek, tulajdonképpen a maguk bőrét akarják menteni. Ez máig sikerült nekik. Most azonban végórája ütött ennek az igazságtalan állapotnak. Nem demagógok hozták idáig a dolgot, ez a természet munkája volt, egy fejlődéses folyamat csúcspontján virágzott ki a gondolat, amely meg fogja érlelni a gyümölcsét. Hiába jönnek a Tisza Istvánnok az ő szegény kis viharokkal. Szent ez a virág és szent a gyümölcse, a melyet terem. Amint mindenütt a világon, nálunk is eljön a nép uralmának ideje, a munka diadala. A történelem nagy igazságszolgáltatása lesz ez, a sors elégtétele a százados elnyomásokért, a terméketlen verejtékezésért, az állati elcsigázottságért, a határtalan szenvedésért és nyomorért, amint azt szeretett királyunk oly szépen mondotta, mikor burkoltan megfenyegette derék népét a darabont-abszolutizmussal.

Nyugodtak lehetünk ennek a tudatában, mi dolgozó milliók. Ne féljünk a kardtól, a melyet Tisza István kirántott, hiszen a penge nem nézi kritikával a világot és a célokat, a melyekért kirántják hüvelyéből. Hadd vagdalkozzon vele a feudális-kerikális tábor és új vezére, Tisza István hadd rikoltsa a vezényszavakat, a föld nem áll meg utjában. És ez a forgás elvisz minket is ahhoz az állomáshoz, ahová az európai nagy, boldog államok már megérkeztek. Egy kis türelem, mi is ott leszünk nemsokára.

Holnap jön Beck!

Folytatják és befejezik a kiegyezést. Ezt már megtárgyalták ma a miniszterek. Aggodalmak is voltak

Miután a kormány olyan rémesen kétségbeesett a szegény, vízbeesett kiegyezés miatt, most kiderül, amit *A Hír* többszörösen megirt már, hogy minden a legnagyobb rendben van. Beck Vladimír báró osztrák miniszterelnök holnap, tehát nem harmadikán, hanem már elsején, reggel nyolc órakor indul Bécsből és Budapestre érkezik s folytatja a kiegyezési alkut Wekerlével. A két miniszterelnök holnap délután tartja első tanácskozását. Egyelőre csak kettesben, a szakminiszterek és a szakelőadók bevonása nélkül.

Ezzel most már a legnaivabbak előtt is világossá lehet, hogy a kiegyezést egyetlen pillanatig sem fenyegette veszély, legalább Bécs és a magyar kormány részéről soha. Az alku Béccsel készen volt akkor, amikor a Wekerle-kabinet tagjai utoljára a császárvárosban jártak s a magyar kormány, mint azóta tett homályos nyilatkozataiból kiderült, szintén nem idegenkedett mindattól, amit Beckék követeltek, bár a kvóta-emelése, bár az önálló bank föladata volt is az.

Ellenben aggasztja a magyar minisztereket, de legfőként Wekerlét a függetlenségi párt magatartása, amelyben határozott jeleket látnak arra, hogy egy rossz kiegyezés *ithon* esetleg megbukhatik s hogy a bankot a többség mégsem hajlandó odaadni. Ezért tartott ma Wekerle, Apponyi és Kossuth szűkebbkörű miniszteri tanácsot a kereskedelmi minisztériumban. A tanácskozás hosszú időt vett igénybe s egyedüli tárgya a negyvennyolcasok álláspontja volt.

Apponyi nem szívesen látja, hogy, miután ő egy alkalommal megjelent a pártkörben és felvilágosítást adott a kiegyezésről, a függetlenségi párt tagjai nem érdeklődnek a részletek iránt, legalább is a kormány tagjainál keveset érdeklődnek. S a dolognak az a látszata, mintha a negyvennyolcas képviselők attól tratanának, hogy őszinte felvilágosítást ugysem kapnak. Tehát inkább semmilyenre sem reflektálnak.

Apponyi ezenfelül azt is aggályosnak találja, hogy éppen a függetlenségi párt, a melynek programjában benne van a leg-határozottabban az önálló jegybank, kösse meg most ebben a tekintetben teljes tizesztendőre az ország kezét. Kossuth Ferenc azonban eloszlatja Apponyi aggodalmát s Wekerle maga is megnyugodva távozott a konferenciáról, hogy holnap Beckkel találkozzék.

Tanácskoznak az osztrákok

Jönnek? Nem jönnek?

Bécs, szeptember 30.

Hivatalosan még nem közölték az osztrák szakminiszterekkel a kiegyezési tárgyalások folytatásának pontos idejét.

Délután három órakor tanácskozásra gyűlt össze a kormány valamennyi tagja és a kiegyezési szakelőadók is meghívták a miniszterelnöki palotába. A minisztertanácsal egyidejűleg a kiegyezési bizottság is ülést tartott. Este még nem végződött be a minisztertanács, amely kizárólag a kiegyezés kérdésével és a tárgyalások újból való felvétele következtében beállott új helyzettel foglalkozott

Jönnek már! Fölveszik a fonalat

Bécs, szeptember 30.

Ez a hét meg fogja hozni a döntést a kiegyezés dolgában. Az osztrák szakminiszterek a referensekkel holnap reggel kilenc órakor utaznak Budapestre és délután három órakor megkezdődnek ismét a kiegyezési tárgyalások.

A két kormány közt csak a tárgyalások újból leendő fölvetelének terminusa tekintetében volt érintkezés, de érdemleges tárgyalás nem történt és így holnap Budapestten ott fogják folytatni az alkudozásokat, ahol Bécsben megszakították.

Ezuttal a legfeszültebb várakozással tekintenek a budapesti tárgyalások elébe, mert tudvalevőleg *október tizedikét tüzte ki a magyar kormány végső határidőnek*, a mely napon nyilatkozni fog a parlament előtt, vajjon létrejön-e a kiegyezés, avagy meghiusult-e.

Három nap a világ

Délután Kezdődik...

Bécs, szeptember 30.

Az osztrák miniszterek és szakreferensek holnap reggel kilenc óra öt perckor utaznak a gyorsvonattal Budapestre, a hová délután egy óra negyven perckor érkeznek meg a nyugoti pályaudvaron. A miniszterek és referensek résztvesznek a Budapestten holnap délután kezdődő kiegyezési tárgyalásokon. Itt tartózkodásuk három napra van tervezve. A kiegyezési tárgyalások délután veszik kezdetüket, amikor is előértekezletet tartanak, az érdemleges tárgyalások pedig szerdán és csütörtökön fognak lefolyni. A tárgyalásokon résztvesz *Szterényi József* kereskedelemügyi államtitkár is, aki szabadságáról holnap reggel érkezik vissza Budapestre.

Beck és kísérete

Bécs, szeptember 30.

Beck báró osztrák miniszterelnök *Sieghart* dr. osztályfőnökkel, továbbá *Korytowski* lovag osztrák pénzügyminiszter, *Auersperg* gróf osztrák földmívelésügyi miniszter és *Derschatta* dr. osztrák vasutügyi miniszter holnap délután 1 óra 40 perckor érkeznek Budapestre. *Forst* dr. osztrák kereskedelemügyi miniszter már ma este vagy holnap reggel érkezik Budapestre. A miniszterek az Angol-királyné szállodában rendelték lakást.

Aehrenthal Budapestten

Bécs, szeptember 30.

Aehrenthal Lexa Alajos báró külügyminiszter október másodikán Budapestre érkezik. A külügyminiszter, kinek fontos tanácskozásai lesznek Wekerlével s a kormány többi tagjaival, jelen akar lenni a kiegyezési tárgyalások befejezésénél. A kereskedelmi szerződések megkötésének és tárgyalásának ugyanis új formája lesz a jövőben s e kérdés tüzetes megbeszélése föltétlenül szükségessé teszi a külügyminiszter jelenlétét.

Giesswein a választói jogról. Dr. *Giesswein* Sándor képviselő tegnap Mosonban beszámolt mondott. A többi között azt mondotta, hogy nemesak a multtal kell foglalkozni, hanem a jövővel is. Átmeneti időben élünk és a mostani parlamentnek az a feladata, hogy elkészítse a hidat, amely az új politikai alakulásokhoz átvezessen. De mind e munkához kész tervvel kell hozzálátni. *Itt az ideje, hogy a választóreform tervét lássuk.* Nem kételkedik, hogy a kormány a leg-rövidebb idő alatt arra alkalmat is ad, hogy az általános, titkos és községenként gyakorlandó választás reformtervezetnek határozott körvonalait a képviselőház elé fogja terjeszteni. Nem egyedüli feladata ez ugyan a jelen parlamentnek,

mert e mellett számos egyéb reform, ezek között az adóreform, az ipartörvény és a munkásvédelem is megoldandó mintegy előkészítő munkágyanánt. De a választóreform nem jöhet meglepetésszerűleg, ahhoz az ország népét elő kell készíteni, különben az nagy veszedelmeket rejthet magában.

Tisza István klerikális vezér lett

Pápán tegnap nagy beszédet mondott. Hevesen kikelt a szekularizációt sürgetők ellen. Tisza tehát még mindig a régi:
az örök Tisza

A dunántúli evangélikus-református egyházkerület tegnap tartotta Pápán közgyűlését. *Tisza* István gróf, a főgondnok elnököl a gyűlésen s mint mindig, most is felhasználta az alkalmat arra, hogy reakciós lelkének egész feketeségét kiöntse. A geszti mumia nagy beszédet tartott a szekularizációról. Megint aggodott, megint remegett és megint lefújt egy szabadságos, felvilágosodott mozgalmat.

Mindjárt bevallotta *Tisza* István, hogy nem minden kétely és aggodalom nélkül szemléli a szekularizációs akciót, annál is inkább, mert úgy látja, hogy abban a *nyugtalanabb és szenvedélyesebb* elemek ragadják kezükbe a vezetést. Beszédét a *feltűnési viszkelegről* is, s csodálatosan nem a maga szereplését értette mindakettő alatt. Majd konstataálta, hogy a lelkész-egyesületnek jóformán első életjele egy *szükségtelen, meddő, és káros küzdelmi jelszó* kibocsátása volt.

— Ha — ugymond *Tisza* István — napirenden volna a szekularizáció kérdése, igyekeznék azt az *ezer és egy okot kifejezni*, amelynél fogva e kérdés fölvetését a mi viszonyaink között általánosan *károsnak és veszélyesnek* tartja. Ha bárki azon a nézeten van, hogy a szekularizációért meg kell indítani a küzdelmet, akkor tegye ezt a politikai élet küzdőterén, *de ne indítsa meg felekezeti alapon ezt a küzdelmet*, ne úgy állítsa azt oda, mintha egyik egyház papsága *irigykednék* a másikra és az általa élvezett anyagi előnyöktől akarná azt megfosztani. Amidőn mint protestánsok szervezkedünk, adatainkkal foglalkozunk, ne intézzünk más felekezet viszonyai ellen olyan kirohánást, amely valóban a felekezeti küzdelem színével bír és mindennél alkalmasabb arra, hogy gyűlöletes színben tüntessenek föl ellenfeleink. Az ultramontanizmus veszélyeit én is látom, az ellene *váló küzdelem* szükségét talán jobban és helyesebben érzem sokaknál, akik annyit hangoztatják azt, de e küzdelmet valláskülönbség nélkül, az egész magyar fölvilágosodottsággal kell és lehet megküzdenünk. Arra törekszenek ellenfeleink, az érdekük, hogy felekezeti tere szorítsák, a felekezeti szűkkeblűség és türelmetlenség színében tüntessenek föl bennünket és erre mi szorgalmatjuk a legalkalmasabb fegyvert kezeikbe, ha a római katolikus egyház élvezetében lévő vagyion ellen intézzünk támadást. Ezzel elidegenítjük magunktól a klerikalizmus ttulkapásai miatt velünk együtt aggodó fölvilágosodott magyar katolikusok nagy tömegét.

Ezzel a beszédjével *Tisza* István teljesen lerázta magáról a liberalizmus utolsó porszemét is. A geszti kasznár ezek után beléphet akár a néppártba is. Sőt kormánylépésnek látszik — egy eljövendő *Zichy* kabinetben. Minden egyéb élő politika számára azonban *Tisza* István, ha lehetséges, még lehetetlenebbé lett, mint amilyen eddig volt.

Ő maga erről az eshetőségről a *Griff* vendéglőben tartott ebéden nyilatkozott, ahol *Gyurátz* Ferenc püspök pohárköszöntőjében azt a kijelentést kockáztatta meg, hogy *Tisza* István neve ismét gyűjtőnév kezd lenni, amely alá hivei se-reglenek. *Tisza* István válaszában e kifejezést elhárította magáról. *Nagy csapásoknak kellene az országra bekövetkezni*, mondá *Tisza* István, *hogy*

az ő neve ismét gyűjtőnév legyen, épp ezért ő az utolsó, aki azt kívánja. Ez nem nagy csapás lenne, hanem a legnagyobb csapás lenne, maga a végső katasztrófa.

Ferenc napján miniszterelnök lesz KOSSUTH FERENC

Ez a terve a függetlenségi párt néhány tagjának. Különböző törekvések ütötték fel a fejüket. Vannak, akik december negyedikére miniszterelnöknek akarják kikiáltani Kossuth Ferencet

A függetlenségi pártban semmi sem csöndes, csak a pártkör, amely árva és elhagyott. Sok, ha husz-huszonöt képviselőt lát a falai között, pedig vagy kétszáz függetlenségi honatya rója a főváros utcáit és a minisztériumok büroáit, de a pártkörbe nem járnak el.

Minek is? A miniszterek is messze elkerültek a portáját s ha már bevetődnek is, begombolkoznak és hallgatnak, információt, részletes fölvilágosítást akkor sem adnak, ha meg is szólálnak. A kulisszák mögött korántsem ilyen csöndes a világ.

Pártokra szakadt és frakciókra tételődött a parlament többsége. Kossuth Lajos programját elfelejtették, a legutolsó is azt hiszi, hogy hivatra van arra, hogy módosítsa, hogy új programot írjon a függetlenségi lobogóra.

A sok apró frakció mellett ott van Kossuth Ferenc legsajátabb gárdája is. Sulyra, tekintélyre nem silányabbak a katonái, mint a többinek. A mi náluknál érdekesebbé, rokonszenvesebbé teszi ezeket, az a törekvésük, hogy a kormány kivétel nélkül függetlenségi negyvennyolcas politikusokból kerüljön ki. Mélyes titokban készülnek terveik megvalósítására.

Néhány nap, legkésőbb hét múlva a Ház elé kell vinni a kiegyezés egész komplexumát. Ha nem is akarja Wekerle, akkor is meg kell mondania, hogy mi van a kiegyezéshez hozzácsapott bank-kérdéssel meg a kvótával. Sőt még mielőtt a Ház előtt nyilatkozik, föl kell tárnia a dolgokat a pártok előtt. A függetlenségi pártban mindenestre nehézségekkel fog találkozni. Huzódni fog az ügy, kerülgetni fogják a legujabb és minden eddiginél ocsmányabb bécsi béke megszavazását, az újságok gazdasági és politikai válságokról fognak beszámolni, közben elkövetkezik december hónapja. Nem lesz semmi sem, csak nagy bizonytalanság és aggodalom az egész vonalon, a bankok még kevesebb pénzt fognak adni a piacnak, mint mostanában, a fizetésképtelenség és bukás napirenden lesz, közigazdászok és jogászok hirdetni fogják, hogy január elsejétől fogva nem kell elfogadni a közös bankjegyet, hogy nem követ el büntetendő cselekményt, aki külön bankjegyet nyomtat.

Most következik a trükk. December harmadika Ferenc napja, Kossuth Ferenc nevenapja. A gárda esetleg megizmosodva fölkeresi őt s fel fogja szólítani, *mentse meg az országot a végveszedelemtől. Álljon élére a kormánynak*, alakítsa meg *csupa negyvennyolcas politikusból* és vesse latba nevét, tekintélyét és súlyát Bécsben is, a magyar politikai világban is, hogy a *kiegyezés az utolsó pillanatban mégis megköthető legyen*. Persze minden egyéb, amit Wekerle megígért, magasabb kvótával és megújított bank-közösséggel...

Wekerle bizonyosan félre fog állni. Vele nem kell törődni, tőle nem kell tartani. A hatvanhetes alkotmánypárt és a néppárt sem fogja meghiusítani a kiegyezést. A függetlenségi pártban lesz ellenzője a tervnek föltétlenül. Hogy mit fognak tenni, ma még kérdéses, a legtöbben nem is tudnak az itt elmondott készülődésről, nem készülhettek el a függetlenségi program védelmére.

Kossuth nevében! Nem emeljük a kvótát

Kossuth titkára táviratozott Gál András képviselőnek, hogy a Kormány nem akar kvótát emelni. A szirma-bessenyői választók mégis féltik a függetlenségi elveket az árulástól. Gál Andrásnak nem kell a közös bank, de a szekularizáció sem

A szirma-bessenyői kerület országgyűlési képviselője, Gál András szombaton és vasárnap beszámolóbeszédet mondott kerülete több községében. Választói legkivált a kiegyezés iránt érdeklődtek, ezért Gál András a függetlenségi párt vezéréhez, Kossuth Ferenc miniszterhez fordult felvilágosításért. A függetlenségi párt titkára erre a következő táviratot küldte a szirma-bessenyői kerület képviselőjének:

Budapest, szeptember 28.

Gál András képviselő

Sajószentpéter

Kormány leghatározottabban állást foglalt kvótaemeléssel szemben. E miatt és bankkérdés miatt szakította meg tárgyalást. Választói reformról októberi megnyitás utáni legelső napokban kormány Házban nyilatkozni fog

Pallay titkár

Sajószentpéteren, a kerület legnagyobb községében szombaton volt a beszámoló. Gál András képviselő ismertette a kormány álláspontját s felolvasta a táviratot, melynek azt a részét, hogy a minisztérium nem akarja a kvótaemelést, — megnyugvással vették tudomásul. A képviselő ezután kijelentette, hogy *ő a kvótaemelést nem szavazza meg*, még arra az esetre sem, ha ezáltal a függetlenségi párt kötelékéből ki kellene lépnie. *A bankkérdésről* szólva, megmarad valott programja mellett: *követeli ugyan az önálló bankot*. Az osztrák-magyar bank vezértitkárának pénteki beszéde után még határozottabban kell sürgetni az önálló magyar bankot. Feltétlenül kitűnik abból a beszédből, hogy *az osztrák-magyar bank egyáltalán nem segítette a magyar jelzálog bankokat* azok papírjainak visszaönlésénél. A közös jegybank ezen eljárását egyenesen annak lehet tulajdonítani, hogy a kiegyezésre akart nyomást gyakorolni.

Az általános választói jognak hive vagyok — mondta ezután Gál — de a belényesi választáson szerzett tapasztalataim után csak azzal a megszorítással akarom ezt a reformot, ha a magyarság szupremáciáját a nemzetiségekkel szemben teljesen biztosítják. Kijelentette ezután, hogy azzal az áramlattal szemben, melyet egy református-társaság részéről fölvetettek a papi javak szekularizációja érdekében — *tiltakozik*. Maga is kálvinista ember lévén, követeli ugyan a protestánsok részére az 1848: XX. törvényekben lefektetett jogokat, de semmi körülmények között *nem szavazza meg a szekularizációt*, mert *magánjogi rablásra nem hajlandó*.

Szuhay Benedek, a függetlenségi párt alelnöke indítványára ezután a gyűlés megköszönte Gálnak a beszámolót s egyuttal bizalmat szavazott a képviselőnek. Érdekes indítvány következett erre.

Szuhay kifejtette, hogy *semmit se lát megvalósítva a nemzeti vívmányokból*, a függetlenségi eszméket pedig hanyatlani látja. Indítványozza tehát, hogy írjon föl a gyűlés Kossuth Ferenchez, mint a függetlenségi párt vezéréhez, *adják tudtára a kerület polgárságának aggodalmát és óháját, hogy térjenek vissza a függetlenségi politikához*.

Orbán Barna elnök ellenezte az indítványt, Gál András pedig kifejtette, hogy türelemmel kell lenni a kormányval szemben, meg kell várni, míg beválthatja ígérését. A gyűlés erre napirendre tért a súlyos indítvány fölött.

Orbán Barna pártelnök tette meg ezután a következő javaslatot:

A szirma-bessenyői függetlenségi párt a küszöbön lévő választói jog reformjára vonatkozólag — *bár eleve tiltakozik az általános, titkos választói jog behozatala ellen* — kijelenti, hogy *a nemzetiségiek s a szocialisták türethetetlen viselkedésére való tekintettel* követeli, hogy az általános választói jog csak úgy hozassék be, hogy a magyarság szupremáciája föltétlenül biztosítva legyen, mert *magyar hazát akarunk e földön és nem nemzetközi államot*.

Gál András tiltakozott erre az ellen, hogy a megokolásba a szocialisták bevéessenek. Ő semmi veszedelmet nem lát az egészséges szociális áramlatban s ha e téren hibák vannak, úgy az nem az eszme terhére irandó, mert az a vezetők hibája.

A javaslatot ezután elfogadták, a szocialistákra vonatkozó megjegyzés elhagyásával. Vasárnap Sajóecsegen összegyűltek Sajóbábas, Sajókeresztur és Szirma-bessenyő polgárai, hogy meghallgassák képviselőjük beszámoló beszédét. A gyűlésből táviratilag üdvözlötték Kossuth Ferencet.

Beszámolt a sajtószakértő. Sopronból táviratozzák: *Csizmazia* Endre, Sopron város képviselője, vasárnap délután tartotta beszámoló beszédét a kaszinó nagytermében. Beszámolójában vázolta a koalíció pártjainak és különösen a függetlenségi pártnak nehéz helyzetét, amelyet a közvélemény téves tájékoztatások alapján ítél meg. A függetlenségi párt programjából a nemzeti kormányzás másfél esztendeje alatt nem valósult és nem valósulhatott meg minden, de nem azért, mintha a függetlenségi párt elejtette volna követeleseit. A koalíció első feladata volt a megzavart közrend helyreállítása. A kormánnyal való tárgyalásokról szólva, hangsúlyozza, hogy *alkotmánybiztosítók megteremtése előtt ma már nincsen semmi akadály és csak rövid napok kérdése, hogy a törvényjavaslat nyilvánosság elé kerüljön*. A választójog reformjának kapcsán sokan megtámadják a kormányt avval, hogy a reform tervét teljesen el akarná ejteni. A választói jog általánosítása az ősi magyar demokráciából folyik, mert meg van mindenki győződve arról, hogy az országnak politikailag értékes elemei megszorodtak az utolsó évtizedek alatt és helytelen politika volna, ha ezeket jogos igényeik érvényesítésével a parlamenten kívüli fórumokra utasítanók. A választói jog általánosságát — *ugymond* — meg akarjuk és meg is fogjuk csinálni, de a nemzetnek adjuk ezt a jogot és nem a nemzet ellenségeinek. Szólt ezután a kiegyezés kérdéséről és hangsúlyozta, hogy a kiegyezés megkötésébe csak úgy megy bele a függetlenségi párt, ha sikerül minden téren megóvnia az ország érdekeit. A függetlenségi pártnak határozott szándéka, hogy *az önálló magyar bankot 1910-ben, amikor a közös bank szabadalma lejár, felállítsa*.

Általánosan föltűnt, hogy *Csizmazia*, kit Günther igazságügyminiszter a sajtótörvény revíziójának előmunkálataival bizott meg, erről a kérdésről egyáltalán nem nyilatkozott. Annál inkább furesza a böles hallgatás, mert előre jelezték, hogy *Csizmazia* beszélni fog a sajtótörvény készülő reform-tervéről. Talán leintették?

Az „Universul“ beismeri

Bratianu román

belügyminiszter betörését

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Bukarest, szeptember 30.

Mikor A Hír elsőnek emlékezett meg Jonel Bratianu román belügyminiszter kvalifikálhatatlan rablótámadásáról, eszeveszett sebességgel indultak meg a cáfolatok. Cáfoltak Budapesten, cáfoltak Bukarestben. Cáfoltak mindenütt. Cáfoltak mindenki. Bukarestben különösen a kormánypárti lapok cáfoltak legszerencsétlenebbül. Ebben is előjárt az *Universul*, amely még azt is letagadta, hogy Bratianu élt.

A Hír bukaresti tudósítója most pikáns, érdekes felfedezésre jutott. Kiderítette, hogy az *Universul*, amely leghevesebben cáfolta Bratianu betörését, azt annak idején, amikor történt elsőnek jelentette.

Midőn Bratianu Beszterczen volt, az *Universalban* szösz szerint ez a távirati tudósítás jelent meg:

A seara a sasit in orasul Bistrita si d. Cantacuzino, venino cu automobilul de la Bucuresti, iar Mercuria trecuta ministrul de interne al Romaniei d. Ion Bratianu si doamna, au sosit incognito in orasul nostru, asemenea cu automobilul. Dupa pertrecera aicea de cate-va ore, in care timp s'a intretinut cu funtasiu romanilor din Bistrita, a plecat pentru a vizita si liceul de la Nasaud, unde a sosit Vineri la orele 11 a. m. dupa care s'a continuat calatoria inspre Rodna, Dorna, Valea Bargaului spre Borszek catre casa. Pretutindenea: insufletire, dragoste si romanism.

Ez az oláh ujsághír magyarra fordítva így hangzik:

Tegnap este megérkezett Beszterce városába automobilján egyenesen Bukarestből jövet Bratianu Jonel román belügyminiszter inkognitóban. Szerdán érkezett meg ide feleségével együtt. Itt tartózkodása alatt a román vezetőemberekkel találkozott és tárgyalt velük. Ezután tovább utazott; pénteken délelőtt tizenegy órakor Naszódon meglátogatta a gimnáziumot. Erre folytatta útját Radna, Dorna, Valea, Borszék utbaejtésével, haza. Mindenütt: ujjongás, szeretet, román érzés.

Az *Universul* tehát beismeri a román miniszter betörését. Beismeri, hogy Besztercén járt, tárgyalt a román politikusokkal. Tehát mindenütt ujjongva, szeretettel, román együttérzéssel fogadták. Csendőrök helyett.

Szocialisták és nemzetiségiek. Tegnap Pozsonyban a Munkásotthon kertjében körülbelül háromezren gyűltek össze, hogy az október 10-iki munkaszünetet megbeszéljék. A gyűlésen megjelentek Blahó Pál és Hodza Milán országos képviselők és a szöszökről hirdették, hogy a hatóság a Trencsénben október 6-ikára hirdetett népgyűlést azért tiltotta be, mert azon ők is szónokolni akartak. Utánuk Bokányi Dezső tolmácsolta magyar nyelven Hodza és Blahó kijelentéseit. Azután mindhárman az általános választói jogról akartak beszélni, a jelenlevő rendőrtisztviselő azonban ettől eltiltotta őket. Végül Wittich Pál németül szólalt fel és élesen bírálta a rendőrség intézkedéseit, egyben kijelentette, hogy október 6-án mindenestre módját fogják ejteni annak, hogy a tegnapi tervezett népgyűlést megtartsák. Az egybegyűltek erre kisebb nagyobb csoportokban lassanként szétoszlottak. A hatóság messzemenő intézkedéseket tett, azonban beavatkozásra nem volt ok. — A keresztényszocialisták mintegy hatszázán tegnap szintén tanácskozással gyűltek össze és Benger és Milner vezérek az általános választójogról beszéltek magyarul és németül, mire a gyűlés rendben föloszlott.

Titokzatos Fort Chabrol a belgrádi rendőrség fogházában

Két fogoly fellázadt. Tüzelés az örökre. Kilencvenkét fegyverlövés. Két halott. Gyilkosság vagy öngyilkosság? A boncolás eredménye. Az örök lötték agyon a foglyokat

Véres, titokzatos tragédia történt vasárnap délelőtt Belgrádban: a rendőrség fogházában vizsgálati fogságban voltak Novakovics Milán, a *Za Otachina* szerkesztője és Novakovics Maxim csendőrhadnagy. Jelentéktelen bűnök miatt kerültek fogságba. Ezek tegnap fellázadtak. Fegyvert kerítettek maguknak, lövöldözni kezdtek az örökre. Mikor már fegyvereikből kifogyott a töltény, — félhivatalosan — öngyilkosok lettek. Más verzió szerint agyonlőtték őket. Az eset Belgrádban nagy izgatottságot keltett.

Fellázadtak a foglyok

a belgrádi rendőrség fogházában

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Belgrád, szeptember 30.

Novakovics Milán a *Za Otachina* szerkesztője és Novakovics Maxim már hosszabb ideje voltak foglyai a belgrádi rendőrségnek. Novakovics Milán lapjában állandóan támadta a királyi családot s mert az összeesküvő tisztek ellen írt, ezen ok miatt betiltották a lapját is. Azért került vizsgálati fogságba, mert bírói zár alá tett nyomdájából néhány cikknek a szedését elvitte. Vele együtt vizsgálati fogságban volt Maxim nevű öcsése is, a ki csendőr főhadnagy volt, szintén ellensége az összeesküvőknek s állítólag gyilkos merényletet követett el a felesége ellen.

Kezdődik a tüzelés!

Délelőtt a rabok szokás szerint sétára mentek az udvarra. Hogy, hogy nem, a két Novakovicsnak czalatt sikerült belopózkodni a börtönfelügyelő szobájába, ahonnan fegyvereket szereztek, még pedig két gyorstüzelő-fegyvert és két revolvert. Mindez akkor tünt ki csak, amikor egyszerre lövések dördülése verte fel a prefektura folyosóit s az utca csendjét. Óriási riadalom támadt benn és künn. A két veszedelmes ember egy utcai szobában zárkózott el, amelynek butorzatával erősen elloraszolták magukat. És a lövések egymást érték, az utcán sikoltottak az emberek, az összeverődött nép a legnagyobb életveszedelemben került. A helyzet rettenetes volt, az összefutott személyzet tehetetlenül vergődött a nekivadult foglyokkal szemben, akik lövészerrel bőven el voltak látva, mert kilencvennyolc éles töltésük volt a puskákhoz és harminc patronjuk revolvereik számára. Nem is lehetett ellenük semmit sem csinálni. Hiába szőlították fel őket akárhányszor, hogy adják meg magukat, hagyják abba a lövöldözést és szolgáltatassák át a fegyvereiket, amíg a töltésekből nem fogytak ki, egyre durrogtak a fegyverek.

Kifogytak a töltények!

Mikor vége lett a készletnek, rémes fordulat következett be, a két ember egyszerre csak maga ellen fordította a revolvert és halántékra lötte magát. Az utolsó golyókat maguknak tartották fenn. A golyók jól találtak, a két Novakovics összeesett és nyomban meghalt. A két községi orvos megvizsgálta a holttesteket és megállapította az öngyilkosságot, de a belügyminiszter, aki mihelyt értesült a borzalmakról, megjelent a prefekturán, még azonfelül öttagu orvosi bizottságot rendelt ki, hogy szintén mondjon véleményt a foglyok halálára nézve.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Van másféle verzió is. Ez szerint a két Novakovics nem lett öngyilkos, hanem a rendőrökkel kifejlődött tusa során meggyilkolták őket. Ez a híresztelés valószínűbb is, mint az, hogy öngyilkosok lettek volna. Azt hiszik, hogy a véres drámát a

rendőrség rendezte, hogy ártalmatlanná teghesse a két embert. A hivatalos jelentést mindenképpen valószínűtlennek tartják és gyanúját megerősítette Novakovics Milán felesége, aki az utcán azt mondta, hogy a rendőrség bérelt emberrel meg akarta öletni az urát, rabtársaival pedig szökésre akarta rábeszélgetni, hogy aztán megfogják és hosszabb időre börtönbe vethessék. Bár az orvosok, akik a belügyminiszter rendelkezésére megvizsgálták a holttesteket, öngyilkosságot állapítottak meg a két testvér halála okául, mégis azt hiszik, hogy a rendőrök lötték őket agyon. Ezért a rendőrség épülete előtt nagy tüntetés volt. A tüntetők megtámadtak egy csomó tisztet s az egyiknek bevették a fejét. Az utcákon egész éjszaka lovasság cirkált. A teljesen homályos esetben megkezdtek a vizsgálatot, s kiderül talán, hogy öngyilkosság történt-e, vagy gyilkosság.

Veszszenek az összeesküvők!

Tegnap este diákok tüntettek a miniszterelnök és Gencsics házai előtt. A tüntetők ezt kiáltották:

— Veszszenek az összeesküvők!

— Le a véres regime-mel!

A diákok a királyi palota felé vonultak és több helyütt sikerült a csendőrkordont áttörniük.

A katonaságot készenléthe helyezték. Egész éjszaka lovasság cirkált a városban. A tüntetők inzultáltak egy főhadnagyot. Tíz órakor elcsendesedtek az utcák.

Hétfőn már nyugalom volt a városban. Egész nap katonaság cirkál az utcákon.

A két Novakovics

A titokzatos Fort Chabrol két halottja, Novakovics Milán és Novakovics Maxim igen ismeretes emberek Szerbiában. Az idősebb, Novakovics Milán 1904-ben még testőrhadnagy volt. A pétervári hadiiskolából került az udvar szolgálatába. Azon az éjjelen, amidőn Sándor királyt és nejét meggyilkolták, ő volt a testőrség inspekción vezetője. A királygyilkosság után eltűnt Belgrádból és a királygyilkosságot ellenző tisztek élére állva, Nisben ő szervezte az emlékezetes komplotot a királygyilkosok ellen. Ekkor elítélték egyévi fogságra. Amidőn kiszabadult, megindította a *Za Otachina* című ujságot. Ez a lap hevesen támadta a királygyilkosokat és a királyi családot. Lapjában bőven feltárta a királygyilkosság kulisszatitkait. Sokan lettek kompromittálva ebből kifolyólag. Lapját a rendőrség beszüntette. Őt börtönbe vetették. Öcsese, Novakovics Maxim egy állítólagos bűntett miatt volt börtönben.

A két Novakovicsot agyonlőtték

Ma délután a két Novakovics holttestét beszállították a belgrádi morgue-ba és ott a rendőrség embereinek jelenlétében felboncolták őket. A boncolást nagy érdeklődés előzte meg. Nagy tömeg állott azon épület előtt, ahol a boncolás lefolyt és izgatottan várták a boncolás eredményét. Novakovics Milán két helyen sebesült meg: a torkán van egy nagy lövésű sebe és a mellén. Novakovics Maxim csak a mellén sérült meg. A boncolás eredménye szerint mindkét sérülés feltétlenül rögtön halálos volt. Kiderítette a boncolás azt is, hogy a két Novakovicsot agyonlőtték és nem öngyilkosság áldozatai, amint azt beszélték.

Délután három órakor volt a temetés. A Novakovics-családot csak délben értesítették a temetés idejéről.

A lapok kivétel nélkül támadják a belügy-minisztert és a városi prefektust.

Beszélgetés a főkapitánnyal

A Hír egyik munkatársa telefonon beszél a belgrádi rendőrfőkapitánnyal. A kapitányság vezetője a következőket mondotta:

— Minden úgy történt, ahogy azt a hivatalos jelentések elmondják. A két Novakovics fegyvert kerített magának és lövöldözni kezdett a rendőrökre. Ezek nem löttek vissza. Tény, hogy mindketten öngyilkosokká lettek. Minden ezzel ellentétes hír téves. Ez a téves hír okozta, hogy tegnap este nagy tüntetés volt a városban.

Tehát a főkapitány azt mondja, hogy a két Novakovics öngyilkos lett. Most már bizonyos, hogy meggyilkolták őket. Éppen ezért városszerte nagy az izgatottság.

A szegedi ünnep

Erzsébet-szobor Gotterhalteval és egyéb bajokkal

József főherceg és a könyomatos.
Elsikkasztottak a főherceg beszédéből egy „rebellis” mondatot

Megvolt tehát a szegedi nagy ünnep, amelyre oly régen készülődött a város. Leleplezték az Erzsébet-szobrot és az ünnep fényének csakugyan megvolt az a csuf, szomorú árnya, amely miatt előre is annyit boszankodtunk: az ünnepen *eljátsozták a Gotterhaltét*. A pályaudvaron huzta a katonazenekar a magyarok fülébe a gyűlölt nótát, amikor József főherceg megérkezett Szegedre. De az egész nagyon rövid ideig tartott, a főherceg sietve kivonult a pályaudvarról.

A szoborleleplezés ünnepe délelőtt tizenegy óra után kezdődött a pályaudvar előtti téren, ahol megjelentek Apponyi Albert, Zichy Aladár, Günther Antal, Josipovics Géza miniszterek, Návay Lajos a képviselőház elnöke, a főrendek és a képviselők, Kelemen Béla főispán és Lázár György polgármester. A főherceget a főispán köszöntötte, akinek a beszédére József főherceg pár meleg szóval válaszolt.

Az Erzsébet-szobornak, Ligeti Miklós alkotásának a leleplezése a Stefánia-kertben ment végbe. Az ünnep nevezetes szónoka József főherceg volt, aki a következő beszéddel adott engedelmet a leleplezésre:

— Mély meghatottsággal és fájó szívvel tekintünk fel mindnyájan Nagyasszonyunk, Erzsébet királyné népszerű, magasztos alakjára. Egy fohász rebben el mindnyájunk szívéből: Nagy lelked eszményi ihlete legyen a jövőben is azon törhetetlen kapocs, amely e nemzetet annyi sok keserű bánaton keresztülment férjedhez, a mi szeretett urunk és királyunkhoz csatolja. Maradj ezentul is őrző angyalunk. Te, aki ez életben csak áldást hoztál, áldott legyen neved, áldott legyen magasztos, fenséges emléked. Ameddig széles e hazában egy magyar szív dobog, addig élni fog nagy lelked, mert halhatatlanná tevéd neved. Ó császári és apostoli királyi felsége, legkegyelmesebb urunk és királyunk nevében elrendelem, hogy hulljon le a lepel.

József főherceg beszéde után lehullt a szoborról a lepel s Lázár György polgármester a város nevében átvette a szobrot. Apponyi Albert a kormány, Návay Lajos pedig a képviselőház nevében koszorút helyeztek Erzsébet királyné szobrára.

Ugy látszik, József főherceg nem számított arra, hogy a *Gotterhalte* eljátszása minden botrány nélkül fog végbemenni. Az ünnep után ugyanis a Tisza-szállóban a következő táviratot írta Augusztina főhercegnőnek:

Az ünnepély nagyon szép volt és lelkesült. Jól vagyok. A viszontlátásra ma este. Szívből ölet József.

Délután három órakor utazott el József főherceg Szegedről, a Kas-vendéglőben rendezett ünnepi ebéd után.

A szegedi ünnepről, mint minden más szoborleleplezési aktusról, bőszavu tudósítást adtak ki a könyomatosok. A gondos, pontos, lelkiismeretes könyomatos, amelynél ilyen hibák nem igen esnek meg, mégis kihagyott valamit. Nem többet, mint egyetlen mondatot József főherceg beszédéből. Nem adta ki, isten tudja miért nem merete közölni József főhercegnek ezeket a szavait:

— *A tulvilágon is örökösök sokat szenvedett édes magyar hazánk fölött.*

A Hír egy szegedi olvasója levelet írt ma nekünk, amely szerint ezek a szavak is benne voltak a főherceg beszédében, a könyomatos tudósításból pedig *kimaradt a mondat.*

Mert kuruc, sőt rebellis dolog megállapítani, hogy a királyné lelke örökösök sokat szenvedett, édes magyar hazánk fölött. Hátha még maga a magyar király képviselője mondja ezt . . . A derék, loyális könyomatos nem akart kellemetlenséket szerezni a szimpatikus főhercegnek. Mert istenem, legalább is száműzték volna a Ferenc József-földre szegény főherceget, ha ez a pár véres szó a fülébe jut a Burgnak . . .

Rabszolgák a vasutasok

A fizetésüket még valahogy rendezik. De politizálniok nem szabad. Az igazgatóság rájuk írt. A törvény bánik el azzal, aki tüntetni mer

október tizedikén

Nevezetes napjuk volt tegnap a vasutasoknak. Három fontos esemény történt, a mely egyfelől az anyagi érdekeiket, másfelől emberi és politikai jogaikat érinti közvetlen közelből. Az Országos Vasutas Szövetség ülése az egyik esemény. Az államvasutak elnökségének az október tizediki tüntetés dolgában kiadott rendelete a másik érdekesség. A harmadik esemény a Déli Vasut vezetőségének a fizetésrendezésre vonatkozó körlevele.

I.

Szövetségi ülés

Az Országos Vasutas-Szövetség központi vezetőségének ülésén, amelyet tegnap tartottak Batthyány Tivadar gróf elnöklete alatt a keleti pályaudvaron, főképpen a *magánvasutak alkalmazottainak fizetésrendezésével* foglalkoztak.

Az elnök jelentette, hogy a *kassa—oderbergi* vasutak igazgatósága már teljesítette az alkalmazottak kívánságát, még pedig a Máv. rendes sémája szerint. Jelentette továbbá, hogy a fizetésrendezést a *szamosvölgyi—és a mohács—pécsi vasutak* is megadták. Az *arad—csanádi* és a *zágráb—samobori* vasutak a legközelebbi időre helyezték kilátásba a kérelem teljesítését. A *déli vasutak* személyzete szintén mozgalmat indított a fizetésrendezés dolgában s az igazgatóság október 15-ére ígérte a kérelem megadását. A *győr—sopron—éberfúti* vasutnál november elsején léptetik életbe az új fizetésrendezést. A *fővárosi villamosvasutak* igazgatósága azonban a legridegebben zárkózott el a mozgalom előtt. Ezután Lorber József titkár jelentését tárgyalták. A szövetségnek 26.792 tagja és 160.000 korona évi bevétele van. A hivatalos lap szerkesztőjévé *Fábián Lászlót* választották meg. *Lengyel Zoltán* és *Vázsonyi Vilmos* képviselőknek, mint a szövetség ügyészeinek, állandó évi fizetést szavazott meg az ülés. *Bezerédy Ábel* a kereskedelmi miniszter megbízásából tudatta, hogy a kormány már a legközelebbi jövőben szervezni fogja a vasutasok árvaházát.

II.

Megíótt a rendelet!

Október 10 és a vasutasok

Az államvasutak elnöksége nevében Marx János elnökhelyettes rendeletet adott ki október 10-éről, amelynek az a lényege, hogy ezen a napon minden vasutasnak — „végzetes” következmények terhe mellett — *rendes szolgáltatást kell teljesítenie.*

Nagy megdöbbenést kelt országsszerte ez a rendelet. A benne foglalt megszorítás a vasutasok emberi és politikai jogait érinti első sorban; neve-

zetes érdek ez is; de messze túlnő ezen a rendelet igazi jelentősége, — hogy az államvasut, *tehát az államnak egyik igen fontos intézménye letöltja a hatalmában levő polgárokat arról a tüntetésről, a mely a legszentebb jogért, az általános választói jogért fog lefolyni.*

Mit jelent ez a tilalom, amelyet rettenetes fenyegetődzések közepette eresztettek meg? Ugy látszik, a legszomorubbat jelenti. Hogy az állam a sokszor megsürgetett, még többször megígért és egyáltalán meg nem csinált általános választói jogról szóló törvényt a *jövőben sem akarja megcsinálni.* Mit fenyegetődzik az államvasut? Mit hivatkozik elcsapatásra, a nyugdíj elvesztésére, az alkalmazottak családjára váró nyomorra, a tulajdon, pontokba foglalt méltányosságaira, paragrafusokra, szolgálati pragmatikára, büntetőtörvényre, majdnem az inkvizícióra? Mindezt megteszi az államvasut. És mindezt azért, hogy a műhelyekben folyjon a munka, a gyárakban dolgozzanak, s az állami munkások ne követelhessék az általános választói jogot, amikor az ország minden munkása, egész népe, minden polgára követeli és ezt a követelését országos és egyértelmű kiáltással menydörgi a törvényhozás fülébe, amely a szerényebb figyelmeztetést nem akarta meghallgatni. Az állam munkásai ne tüntessenek. Minnek nekik a szavazati jog, ami a boldogulásra, a könynyebb megélhetésre, s az emberségesebb életre való jogot jelenti? Ne tüntessenek. Az állam a cselédeknek tekinti az alkalmazottait, akiknek *nem szabad lázongniok.* Az államhatalom képviselői *lázadozásnak bélyegzik az általános választói jogért való tüntetést.*

Kár volt, nagy kár, ezt a rendeletet kiadni. A legsúlyosabb elszólások közül való ez, amely a legvégső eszközökre is feljogosítja a munkásságot. Az országnak *kell* az általános választói jog. Nagy nyomorában ez az egyetlen reménység arra, hogy lábraállhat. Az ország minden poklokon keresztül kivívja ezt a jogot. És amikor egy egész nemzet tömörül össze egyetlen, nagyszerű áramlatba: kis, dühös rendeletekkel nem lehet az utját állni.

*
*
*

Azzal kezdi a rendelet, hogy az államvasutak vezetősége megtudta, hogy *kivüállók igaztók és felbujtók* az alkalmazottakat és munkásokat arra akarják rábírn: vegyenek ők is részt az október 10-ére tervezett munkamegszűntetésben. Jóakaratulag figyelmeztetik tehát az összes vasutasokat, mondja tovább a rendelet, hogy *messzemenő, esetleg végzetes következményekkel járna és nemcsak rájuk, hanem az egész családjukra, ha a mozgalomban résztvennének.* A vasuti szolgálati rendtartásra való hivatkozással a *büntetőtörvényt idézi föl* a rendelet, amely az *elbocsátás s a nyugdíj elvesztése mellett legszigorubb erejével sújtana le a rendelet ellen vétkezőkre.* Különös tekintettel a *mai súlyos megélhetési viszonyokra*, — mondja tovább a rendelet, — *nyomatékosan figyelmeztetik az alkalmazottakat, hogy soha többé vasuti szolgáltatást Magyarországon egyáltalán nem kapnának.* Azután amaz üdvös intézkedéseket sorolja föl a rendelet, amelyekről két nap előtt volt szó a hivatalos lapban és a végén kijelenti, hogy október 10-ére se szabadságot, se szünnapot nem ad az államvasut.

Igy a rendelet. Nagyon gonosz irás és beláthatatlan a hatása, akár visszavonnák az érvényességét, ami kívánatos volna, akár fönn tartják. Könnyű megjövendőlni, hogy súlyos bajok erednek majd még ebből.

III.

Fizetésrendezés a déli vasutnál

A Déli Vasut igazgatósága nevében Bráhm vezérigazgató-helyettes körlevelet intézett az összes kinevezett tisztviselőkhöz, amelyben értesíti őket, hogy a szeptember 26-án tartott igazgatósági ülés október 1-jei érvényességgel az államvasutak fizetési sémája szerint *elhatározta a tisztviselők fizetésének rendezését.* Az új fizetési, kvártély- és beosztási tabellák már a legrövidebb időn belül megjelennek.

IV.

Az osztrák vasutas mozgalom

Az osztrák vasutasok mozgalmanak is eseménye van. Az összes vasutigazgatóságok körlevéllel fordulnak az alkalmazottaikhoz, amelyben bejelentik, hogy október 2-án, illetve 3-án igazgatósági gyűlést tartanak, amelyen a fizetés rendezésére vonatkozó összes kívánásait tárgyalni fogják s a lehetőség szerint teljesíthetők. A körlevél inti a személyzetet, hogy az igazgatóság határozatát nyugodtan várja be.

Borusa helyzet

Kossuth Ferenc mondta a függetlenségi pártkörben. Nagyon begombolkozott. Hja, aktív miniszter

A függetlenségi és 48-as pártkörben megjelent az este Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter és Günther Antal igazságügyminiszter. Vagy harminc képviselő vette körül Kossuth Ferencet és megostromolták kérdésekkel. Így szólt az egyik:

— *Kegyelmes uram, hát igaz, hogy emelíték a kvótát?*

És szólt a másik:

— *Mi lesz az annabergi csatlakozással? Hát a közös jegybank szabadalmát meg kell hosszabbítani?*

Talán mondott is volna valamit Kossuth, ha valamelyik tulbuzgó talpnyaló nem sugja oda:

— *Ne szólj semmit, kegyelmes uram, mert indiskréte emberek is vannak jelen, a kik mindent elmondanak az újságok számára.*

Igy aztán Kossuth Ferenc csak szakadozott mondatokban válaszolt a kérdezősködő képviselőknek. Ezeket mondta:

— *Aktív miniszter vagyok, nem beszélhetek. Várjatok, nemsokára mindent megtudtok. A helyzet borús és nehéz, de bizonytok kell a kormányban, mely a haza érdekeit nem léveszti szem elől. Legyetek türellemmel.*

Günther igazságügyminiszter még ennyit se mondott. A függetlenségi párt különben október nyolcadikán értekezletet tart s ez alkalommal a kormányelnök tájékoztatni fogja a többséget a kiegyezési tárgyalások eredményéről. A képviselőházban csak egy későbbi időpontban fog nyilatkozni Wekerle e kérdésről.

NYILTTÉR

Erovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HUZATMENTES, SZELLŐS HELYSÉG AZ EGÉSZSÉG FENNTARTÓJA!

A „HUNGÁRIA“ magy. kir. szabadalmazott védjegyzett és kitüntetett

ABLAKSZELLŐZTETŐK ÉS AJTÓCSUKÓK kétségetelenül a legjobbak. Képes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgál a magyar kir. szabad. HUNGÁRIA önműk. ajtócsukó és ablakszellőztető, lakatosárúk, napellenzők, vasszerkezetek, ajtó- és ablakredőny-gyár

KORÁNYI ÉS FRÖHLICH

Telefon 23-76. BUDAPEST Gyár-utca 2/H

Tauszky Miksa fia

Tauszky Lipót Budapest. Csakis VIII., Vig-utca 25. sz. (Saját házban). Magas előlegek. Telefon 65-39. Magas előlegek. Legnagyobb butorszállítási költöztetési és beraktározási vállalat. Ajánlja úgy helyben és vidékre, valamint a közelgő, nyaralókba való butorszállításra jutányos ár mellett szolgáltatást

A HIR

SZTRÁJK a nyugoti pályaudvaron az új eskü miatt

Különös, mindenképpen figyelemreméltó dolog történt ma délelőtt a nyugoti pályaudvaron: a nyugoti pályaudvar összes raktármunkásai — körülbelül kétszázan — délelőtt tizenegy órákor hirtelen sztrájkba léptek. Ma kellett volna az új szolgálati pragmatikában előírt esküt és fogadalmat letenniük a raktármunkásoknak. Mikor főnökük, Bleier Zsigmond az eskü letételére felszólította őket, valamennyien megtagadták ezt. Eleinte csendes ellenvetéssel, később mind hangosabban, mindinkább zugolódva kijelentették, hogy az új pragmatikát, az új pragmatikában előírt esküt mindenképpen sérelmesnek tartják és az esküt nem teszik le. A munkásokat még néhányszor felszólították arra, hogy az esküt tegyék le. A munkások ezt újra és újra megtagadták. Tizenegy órákor valamennyien sztrájkba léptek. Amint Daróczy Elek államfőnök a sztrájkról értesült, rögtön maga elő hívatta a mozgalom vezetőit és megkezdte velük a tárgyalást. Megegyeztek olyan értelemben, hogy a munkások az esküt ma nem teszik le, illetőleg az eskü letételét elhalasztják. A munkások ebbe belementek olyan fenntartással, hogy a sztrájkot felfüggesztették. Ezzel a sztrájk, amely közel két óra hosszáig tartott véget ért és a munkások tovább folytatták a munkájukat. Hasonló okból volt még több helyen sztrájk: így Zágrábban, Temesvárott és Szegeden. Mindhárom helyen az összes pályafentartási, raktár- és műhelymunkások sztrájkba léptek, mert nem akarták az esküt letenni. Budapesten a sztrájk folytatásának kérdése holnap dől el. Temesvárott még egyre folyik.

*

Éjjel még a következőket jelentik nekünk:

Az eskütételt holnap reggeli hét órára halasztották. Az igazgatóság határozottan ragaszkodik álláspontjához. A munkások viszont nem akarnak engedni abból, hogy október tizedike előtt tegyék le az esküt és így elkerülhessék a fegyelmi vizsgálatot, az elcsapatást. Ha pedig holnap reggelig az igazgatóság nem enged, akkor sztrájkba lépnek.

☞ **Október 10. és a demokraták.** Az országos demokrata-párt részt kíván magának a szociáldemokrata munkások október 10-iki ünnepéből. A párt vezetősége Pelő Sándor képviselő indítványára kimondotta, hogy a választói jogért megindult nagy küzdelemben szolidaritást vállal a munkássággal. Felhívja ezért a polgárságot, hogy október 10-én a kereskedők, bankárok, vállalkozók tartsák zárva üzleteiket, a háztulajdonosok pedig diszítsék fel házaikat. A demokrata-párt a választói jog érdekében jövő vasárnapra négygyűlést hívott össze a Vigadóba.

☞ **A vásárpénztár.** A főváros pénzügyi bizottságának mai ülésén végre eldőlt a régóta vajudó vásárpénztárkérdés. A pénzügyi bizottságban Melly Béla tanácsnok azt indítványozta, hogy a főváros két millió alaptőkével maga csinálja meg a budapesti vásárpénztárt. Vássonvi Vilmos és Sándor Pál az indítvány mellett szólaltak fel, míg Preyer Hugó, a Sasok embere, a vásárpénztárnak házi kezelésbe való vétele ellen beszélt. A szavazásnál a bizottság nagy többséggel elfogadta az indítványt.

☞ **Hamiskártyások Déván.** Déván Fischer Arnold budapesti ügynök súlyos kártyaveszteség miatt agyonlőtte magát. A rendőrség ebből az alkalomból nyomozást indított és egy szervezett hamiskártyásbandát fedezett fel. Ezek a hamiskártyások már hetek óta fosztogatják a dévai éjjeli kávéházak vendégeit és igen sok embert tettek tönkre. A banda legtöbb tagját elfogta már a rendőrség.

Nemzetközi szélhámosok végigcsaltak öt országot

Budapest persze a végállomás

Közölte A Hír pár nappal ezelőtt, hogy a rendőrség elegáns fiatal gonosztevőt tartóztatott le, aki a negyedik kerületi kapitányságon Spolliere Alfonznak mondta magát. Az ifju több értékes tárgyat vásárolt Marton Alajos Koronaherceg-utcai diszmiárusnál és hamis csekkel akart fizetni. Átkisérték aztán a főkapitányságra, ahol Szentkirályi Béla fogalmazó hallgatta ki. A jó módu idegen siettében ezt a nevet írta a jegyzőkönyv alá: Mossolone Giuseppe. Azt hitték, hogy véletlenül elárulta magát és Mossolone a valódi neve. Illetőségi helyét azonban nem akarta megmondani. Biztosnak látszott, hogy ő az a csekkhamisító, akit már régóta kerestett több metropolis rendőrsége.

A budapesti főkapitányság sürgős átiratot küldött az összes világvárosok policiáihoz. Elküldötte a Mossolone fotográfiáját és ujjnyomatait is.

Ma értesítés jött a bécsi Polizei-Directiontól, amely érdekes adatokat közölt a mi rendőrségünkkel. Mossolone tényleg járt Bécsben, de nem ő a buzgón kutattott csekkhamisító s az igazi neve Spolliere Alfonz, amint először bediktálta.

A nagyszabású hamisító Grünstein József, aki sokkal idősebb, harminchatesztendő. Roppanatul előkelő külsejű, nyolc nyelven tökéletesen beszélő ur. Bécsben tartózkodott pár hétig és tömérdek kárt okozott. Rendszerint drezdai kereskedőnek adta ki magát s egy drezdai bankhoz címzett csekkel fizetett a boltokban. Sok és csakis értékes árut vásárolt.

Budapesten is követett el csalást Kriegler ékszerész kárára és kísérletet tett rá, hogy Marton diszmiárust becsapja, de már ez a terve nem sikerült.

A fiatal Spolliere azonban szintén nem éppen korrekt gentleman. Megállapították róla, hogy 1902 óta csaknem kizárólag bolti tolvajlásokból él. A fényes üzletekben egész halom árut maga elé rakatott s a legértékesebbeket zsebre vágta az alkalmas pillanatban. Legfőlegb valami olesó apróságot vásárolt. Ausztriában már letartóztatták hasonló üzelmek miatt s körözik több országban. Nagyobb lopásokat követett el Franciaország területén: Havre, Bar le Duc, Versey, Toulon, Nizza, Lyon és Páris. Belgiumban: Brüsszel, Bruge. Svájcban: Bern, Genf, Chur, Zürich és Chamonioux. Olaszországban: Genua, Milanó, Turin és Pádua. Ausztriában: Grác, Linz, Bécs és Prága. Spolliere-t most végigsétáltatják öt ország börtönein.

☞ **Egy hivatalnok tragédiája.** Visontai Ignác hivatalnok tegnap délután az István-ut 5. száma alatt a harmadik emeletről leugrott, de fönnakadt az első emelet erkélyén s onnan emeltek le. Súlyos, eszméletlen állapotban vitték a kereskedelmi kórházba. Az életunt nyolc éven át volt a Központi Tejcsarnok-szövetkezetnél alkalmazva s előzőleg a Magyar Gazdák Tejcsarnok-szövetkezeténél működött tizenkét esztendeig. A szorgalmas hivatalnok nemrég fölmondott, azaz, hogy a helyzetén javítani akar és önállósítani fogja magát. Az üllői káptalannal szerződést kötött, amely szerint közösen tejcsarnokot alapítanak. Már helyiségeket béreltek és fuvarosokat szegődttettek és Visontainak holnap kellett volna a szolgálatból kilépnie. De szombaton fordulat történt: a káptalan értesítette őt, hogy nem hajlandó a vállalat létesítésére. Ugy látszik, a váratlan csalódás készítette Visontait tettének elkövetésére.

☞ **Házasság.** Hollósi Somogyi László kecskeméti földbirtokos tegnap vezette oltárhoz a Calvin-téri református templomban Kádas Imréné, Dunkel Gizella leányát, Mariskát.

A HIR

92

feljelentés érkezett a rendőrségre Fischer és Riesz megszökött bankárok ellen. Még több feljelentés várható. Megállapították, hogy a kár

900.000 korona

— A HIR tudósítójától. —

Nyilvánvaló már, hogy az utóbbi esztendő legnagyobb szabású szélhámosságai közé tartozik Fischer és Riesz bankárok ügye. A két ügyes ember az előkelő pénzintézeteket és a szegény emberek hosszú sorát egyaránt meg tudta tévesztetni. Ma már kilencvenkét följelentés van ellenük a rendőrségen s biztosra vehető, hogy a panaszok száma holnapra meghaladja a százat.

Nagyobb összeggel károsították meg — a mint délelőtt kiderült — Kiss Károly és Társa bankárokat is. A cég főnöke, Gerber Benjámint ma érkezett vissza Genfől, ahová Fischerék kísérték és nyomban följelentést tett a szökevények ellen. Megbízást adott nekik börzeüzletek kötésére s fedezetül hatezer koronát tett le a banküzletükben. A javára mutakozó tizezer koronányi differenciát nem kapta meg, sőt a maga ezreit sem. Hogy a sikkasztók merre utaztak, azt nem tudta megmondani.

Telefonon is érkezett ma panasz a főkapitányságra. A monori főszolgabíró jelentette Ujhelyi József fogalmazónak, hogy nála egész sereg községbeli lakos tett följelentést Fischer és társa ellen.

A két bankár félre akarta vezetni a rendőrséget. Szökésük után ugyanis képes levelezőlap érkezett Münchenből ezzel a pár szóval:

— Üdvözljük a tisztviselőket. F. és R.

A képeslap a bankház címére jött a Newyork-palotába. Követte másnap egy levél a Fischer fiától, aki pénzt kért. A rendőrség azonban megállapította, hogy Fischer és Riesz akkor nem is jártak a bajor fővárosban. Mással iratták a képeslapot megtévesztés céljából.

A nyomozást hátráltatja az a körülmény, hogy dr. Sándor László rendőrkapitány, a vizsgálat vezetője beteg lett. Éjjel-nappal dolgozott ebben az ügyben s a munka kimerítette. Tegnap még bűnügyi zárlatot kért az elzalogosított sorsjegyekre, de már tovább nem intézkedhetett.

Amerikába! Pruzsinszky Lajos üveg- és porcellánkereskedő, a Pruzsinszky Testvérek cég belfagya tegnap följelentést tett a rendőrségen öccse, Pruzsinszky János ellen. A huszonhárom éves fiatalember, aki szintén tagja a cégnek, több ezer koronát lopott el az üzlet Wertheim-szekrényéből s megszökött Budapestről. Szombaton bezárták a szekrényt, miután 8900 koronát tettek beléje. Ma reggel észrevette az idősebb Pruzsinszky, hogy a kasszában csak kilencven korona van, János pedig eltűnt. Tegnap este még együtt vacsorázott a családdal s evés közben rövid időre távozott. Visszatérve ezt mondta:

— Fáj a fejem, sétálni megyek.

Azóta nem tért vissza. Megállapították, hogy a szekrénykulcsokat apjának zsebéből kilopta s a vacsora idején beosont a boltba, mely a Katona József-utca 6. száma alatt van és kivette a pénzt. A kulccsal visszatért a lakásba és apjának zsebébe visszacsempészte azt. Bizonyára régen készült már a lopásra. Sűrűn emlegette, hogy itt nem lehet megélni; Amerikába fog kivándorolni. Ellopta egy szekrényből az érettségi bizonyítványát és utlevelet kért a báltáji nevére. A rendőrség táviratozott a tengerparti városokba, hogy a szökevényt elfoghassák.

Gennari második áldozata. Ágoston Árpád volt magánhivatalnok már régóta buskomor és idegbajos. E miatt állását is elvesztette. Betegsége a Gennari-eset alkalmával lett végzetessé. A bűnügy részletei, a spiritizmus és hipnotizmus olyan nagy hatással voltak beteg elméjére, hogy teljesen megháborodott. A szerencsétlen ember valamikor a Gennari-féle szeánszokra járt s azok tették beteggá; az Eránosz-affér után pedig a téboly is kitört rajta. Feleségére, született Antal Ilona óvónőre támadt. Elnevezte rossz angyalának, aki hipnotizálta és meg akarja ölni, beléje szuggerralja a halálos mérget. Heves szemrehányást tett ma délelőtt is nejeének az Óriás-utca 25. száma alatt levő lakásukon. Kirántotta zsebéből a kését s kétszer hátra szurta az asszonyt. A szerencsétlen nő összeesett, mire a férj botot vett elő s agyba-főbe is verte. Aztán elietett hazulról s a nyolcadik kerületi kapitányságon jelentkezett. Ágostont kivitték a lipótmezei tébolydába, nejét pedig a Rókus-kórházba szállították.

Öt millió a szövetkezeteknek. Ma délelőtt a pénzügyminisztériumban Popovics Sándor államtitkár vezetése mellett tanácskozás volt s ennek során megbeszéltek a szövetkezetek érdekében megindítandó állami segélyakció részleteit. Kijelentette Popovics a szövetkezetek kötelékének vezetői előtt, hogy a kormány egész erkölcsi tekintélyének latbavetésével hatni iparkodik a budapesti nagy pénzintézetekre, hogy a szövetkezetek váltóanyagának cirkulációjában a megszakadt folytonosság ismét helyreálljon. Ennek az iparkodásnak estére már meg is volt az eredménye, amennyiben a fővárosi nagy pénzintézetek értekezletet tartottak és megállapították a segélynyújtás módjait aképpen, hogy a bankokból alakított szindikátus ötmilliót bocsájt a szövetkezetek rendelkezésére.

A diplomás Messias. Dr. Róna Izor ügyvéd, akinek az Almássy-tér 17. száma alatt volt irodája, tegnap este váratlanul megőrült. Kiállott a folyosóra és teli torokkal énekelte a Szózatot. Majd így kiabált:

— Én vagyok a Messias!

A házmeester csitító szavára bement a lakásba s egész éjjel ott énekel. Háziorvosa éjjelután megjelent és altatószert adott be neki, de már egy óra múlva fölébredt és rátámadt a feleségére. Az urinó leszaladt a házmeesterhez és ott töltötte az éjszaka hátralevő részét. Reggel a tisztí főorvosért küldött, aki mint a zsidó hitközség titkára mutatkozott be az ügyvédnek. Konstatálta, hogy a szerencsétlen ember közveszedelmes örült. Intézkedett, hogy a mentők kiszállítsák a Lipótmezőre. Dr. Róna bizalmas barátja volt a megszökött dr. Bálint Izor ügyvédnek s azóta rosszabbodott az állapota, mióta Bálintnak nyoma veszett.

Osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

100.000 koronát nyert: 116682.
70.000 koronát nyert: 71140.
25.000 koronát nyert: 42004.
15.000 koronát nyert: 41470.
10.000 koronát nyertek: 12850 36417.
5000 koronát nyertek: 5429 36417.
2000 koronát nyertek: 5177 7198 9083 11129
11345 15921 29637 32690 35162 37242 38595 45628
50007 52387 56826 58506 60453 69835 73731 81368
83314 83374 92549 101480 104212 110833 119112
119654 122069 122690 114826.
1000 koronát nyertek: 167 215 9296 8933
12758 13998 16642 17135 17867 22364 22790 24738
26204 26645 31084 31422 32423 33009 38994 41191
44332 46147 46564 47031 47880 49426 49723 55128
61573 61756 66110 69400 70044 70947 71718 72870
75105 76077 81433 85857 89123 91877 93867 96285
96963 100186 103096 100820 101637 103536
101779 112304 115343 115601 119247 119788
122856.
500 koronát nyertek: 649 797 3675 7687 7859
8705 11134 11275 12098 12616 13471 13533 15058
16554 17450 18997 19203 20232 20853 4735 28195
28283 29251 30803 31764 32911 33507 34308 34948
37968 41498 42146 42885 43625 43914 46301 54560
56420 56425 58948 62227 62554 63381 66010 66316
68297 69407 70007 72714 73328 73446 73699 74319
75021 75098 76616 77192 77571 81482 83026 88178
89082 90726 96837 97466 99420 100909 101840
102310 102335 103336 104313 104783 107207

108483 112433 113385 113561 113904 113966
114551 115468 116368 114409 121446.

A mai húzás 70.000 koronás főnyereménye a 11.140 számra $\frac{1}{2}$ részben a Gaedicke bankház, Kossuth Lajos-utca 11. által adatott el. Érdekes, hogy ezen számból szombaton $\frac{1}{2}$ pótsorsjegy nyerősorsjegyéért küldetett, melyeket a szerencsés vevők megtartottak.

CARUSO

ÁLMA

A HIR tudósítója előtt elmondotta:

CARUSO

Tüzes, édes melódiákkal van tele a lelkem és a fülem. Szeretem olasz hazám muzsikáját és komolyan missziómnak tartom, hogy az egész világon én hordozzam végig ezeket a dallamokat, amelyeket oly szívesen hallanak és olyan könnyen énekelnek mindenütt.

Az olasz muzsika és én egyébként nagyon jól állunk egymással. Én reám mint a belcanto, a klasszikus, széles, korlátlanul csapongó melódia ma már oly ritka művészei közül nem az utolsóra, azt hiszem az olasz muzsikának szükség van és szívesen emlékeznek rám vissza azok, akik szeretik az olasz melódiákat. Visszont bevallom — hazám muzsikájának köszönhetem én elsősorban a világhírt és az aranyat.

Világhír és aranyeső! ... Akik az én életemet, pályámat kívülről nézik, azt hiszik, hogy a szegény fiúnak világhírű, fejedelmi jövedelmű ének-művészsze való kifejlődése valami büvös álom, egy csodás, boldog pillanat. Pedig higgyék el, nem úgy van. Nekem is vannak keserű pillanataim és egész életemnek keserű hangulatai. Van például egy titkos álomom, egy fájdalommal, szeretettel dédelgetett álomom. Már kiskoromban, ha plajbász, papir került a kezembe, rögtön karmoigatni, firkálni kezdtem. Ez a szenvedélyem velem együtt nőtt. És szerettem volna, nagyon szerettem volna rajzolni, festeni tanulni. A zene azonban, amelynek az életemet szenteltem, nem hagyott időt erre a passziómrá. Hiszen szerettem a hivatásomat, ragaszkodtam hozzá, kedvvel zenélek és énekelek, de a lelkem titkos vágya, álmaim dédelgetett gyermeke a rajz. Talán nem szeretném úgy a ceruzát, ha hozzájuthattam volna, hogy kiképezzem magam. De így, bizonyos fájdalmas ragaszkodással csüngök rajta. Passzióval rajzolok és azt képzelem, hogy a firkáim érnek valamit. Hagyjanak meg, szigorú kritikus urak, ebben a képzelődésemben, hadd higgye Caruso, hogy ha énekes nem volna, rajzoló lehetne ... Minthogy pedig mindenki, akinek emlékül rajzolok valakit, a magam képét akarja, különösen beleyakoroltam magam az önkarikaturám rajzolatásába. Önöknek a papírra vetem itt Caruso-Radamest, amint szerdán este a budapesti közönség majd láthatja az Aidában:

Ime, ez Radames, aki kövérkés jóléte énekelte be magát, de boldog volna, ha a jóléte és dicsősége egy részének árán megvásárolhatná magának azt, hogy rajzolni tudjon.

BJÖRNSON LEVELÉRE

amelyet A HIR-hez intézett

válaszol Dóczy

Mi a magyar sovinizmus?

„Meggyülöltem a magyar sovinizmust!” — ezt írta egyebek között A Hír szerkesztőjének Björnson a maga igazolásául, egyben magyarázataképpen annak az európai skandalumnak, amelyet Apponyi állítólagos nemzetiségi politikája körül rendezett. Björnson e levelére, amelyet A Hír a mult kedden teljes terjedelmében közölt, tegnap ugyancsak alapos választ kapott Dóczy Lajos bárótól. Ezekután beszélhet a nagy norvég a magyar sovinizmusról! Most legalább tudja, mi fán terem ez a szittya lendület.

Ritkaszép publicisztikai munka Dóczy Lajos válasza, amely szinte atomjaira szedi szét Björnsonnak A Hírhez küldött levelét, aztán a higgadt-ság fölényével mutat rá a norvég költő megtévesztettségére és tévedésére. A Neues Pester Journal vezető helyén közölt gyönyörű magyarázatnak egynémely része tömörségében, erejében és emelkedettségében a klasszicizmus zománcától ragyog. A Hír olvasói, akik elé Björnson a maga védelmével járult, büszkeséggel nézhetik a szellemi tornát, amiben Dóczy Lajos bizony legyőri a norvég költőpolitikust.

Legelőbb is kiragadja Dóczy a levél bevezető passzusát, amely Björnson ama kijelentésével végződik, hogy meggyülölte a magyar sovinizmust — ausztriai információi alapján. Aztán sor kerül A Hír-hez intézett levél többi részére is, hogy a vádaskodó védelem minden hamisságát megvilágítsa. Következik erre egy kis magyarázat arról a bizonyos magyar sovinizmusról. Ezt elbirja az öreg. De már elevenébe vág aztán ez a pár sor:

Björnsterne ur — csak megrövidíthetné az ember a kimondhatatlan szót pár mássalhangzóval! — nagy férfiu Európa szemében s a norvégek előtt. De az Ibsen hírnevét merem az övével szembe tenni fogadásképpen, hogy nem talál Norvégiában tiz embert, akiknek egyetlenegy hajszáluk is megöszül a miatt, hogy a mi sovinizmusunk elnyomja a tótokat!

Áll a fogadás! A tét: Ibsen hírneve. Most aztán igazán kegyetlen fajtának tart bennünket Björnson. Hogy is ne? Hát itt nem fokossal verkeszenek? Mert a fokost még elbirja a keményebb koponya, de Ibsen hírnevét? Eh, ez kellemetlen.

A magyar szabadságharcból kap ezután egy kis tanítást Björnson. Megtanulhatja, hogy a horvátok, a szerbek, a románok, a tótok miként álltak ellenségeink közé, hogyan segítettek negyvennyolcban a szarnok hatalom hordájának. És most ezekkel a szavakkal fordul Björnsonhoz a válasz végső passzusában Dóczy:

Ön szerette és csodálta hát Magyarországot — nagy Mágust! — és csupán sovinizmusát gyűlöli? Ugyan mondja meg nekem, mivé lesz Magyarország, ha a nemzetiségek szabadsága s a szabadságban való részesedése abban áll, hogy a külfölddel szövetkezessenek hazájuk ellen, egyenjogúságuk pedig abban, hogy őseik örökét úgy parcellázhassák, mint ahogy egy nagybirtokból villatelepeket és tehenészeteket hasítanak ki? És ha önt nem érdekli, mivé lesz Magyarország, nem fogja-e érdekelni a világot, mivé lesz így Ausztria? Igaz: nem kell önnek Ausztriáért vagy Európáért aggódnia. Önnek elég, hogy megírhasssa, amit a fülébe sugnak, hogy beszélhessenek arról, hogy ön még mindig tud írni. Hazánknak van a világon ellensége és barátja, de kívánatos, hogy

hibáink fölött ne ítélkezzenek úgy, hogy nekünk ugyanazokat a jogokat meg ne adják, amelyeket maguk igénybe vesznek. Hol az az állam a világon, — akár köztársaság, akár abszolút monarchia, alkotmányos uralom vagy konföderáció — amely megadja lakóinak a jogot s eszközöket arra, hogy az összesség ellen konspiráljon s magát a nemzet ellenségének nyilváníthassa — büntetlenül, sőt megrovatlanul? Ha egy ilyen államot mutatnak nekünk, úgy meg fogjuk magunknak engedni, hogy példáját ne kövessük.

Aulestadból kelt levelére ezt a választ kapta a „nagy Mágus.” Nem teszi az ablakába. Most Schönborn gróffal levelez, de talán még se fog többé északi hidegséggel beszélni nekünk a magyar sovinizmusról. Van ebben a sovinizmusban annyi ihlet, mint némely költő politikai mesterkedésében. Fogadjunk a legnagyobb tétbe: Ibsen hírnevét tesszük Björnsoné ellen!

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ ZENE KÉP KÖNYV

UTOLSÓ EST

a Magyar Színházban

A Magyar Színházban ma este játszottak utoljára. Gyönyörű, meleg ünnep volt, kétszáznyolcvanhatodszor került színre a Vig özvegy, Kury Klárával a címszerepben. Bucsust volt a mai, bucsuzott az igazgatóság, ettől a színházról a primadonna, Ráthonyi Ákos s az egész tehetséges művészcsapat, mely lelkes ambícióval — kivételes tehetségekkel élükön — páratlan diadalra segítette Lehár operettjét. Ezt még darab, se operett, se dráma nem érte meg a Dunatisza környékén, kétszáznyolcvanhatodszor egyfolytában adták a Vig özvegyet.

A mai nagyszerű ünnep szemelláthatólag Kury Klárának szólt. Az ő nevéhez fűzhetjük e kivételes, szerencsés sikert, az ő ragyogó művészetét, páratlan tehetsége, röpitette sebes jubileumaihoz a Vig özvegyet.

Ma este ugyszólván senki sem a darabra volt kíváncsi. Mindenki tapsolt, lármázott, éljenzett, az énekeket, jeleneteket, felvonásokat türelmetlen tapsorkánok szakították félbe. Kevés, ha azt mondjuk, hogy ötvenszer dobtak fel apró, őszinte, egyszerű csokrokat a színpadra s mikor az első felvonás végén babérszörp és mázasulyu koszoruk között jelent meg Kury Klárával élén a művészcsapat, a zsufolt padsorok felemelkedtek és tiz perennél tovább tapsoltak, éljenztek.

Benn, a színpadon is gyönyörű jelenetek folytak le. Zoltán Jenő igazgató szép beszédben bucsuzott el a Vig özvegytől, Kurytól, Ráthonyitól és a személyzettől. Egyszerű, megható, őszinte bucsu volt, az igazgató teli hálával és elérzékenyedéssel bucsuzott el a művészekről, akik ugyszólván az utolsó percben tették boldoggá a szerencsésé. Felelni illet volna, de mindenki sirt, sőt zokogott s csak a férfias Ráthonyi mondott pár szót. Tizenegyóra felé egy izzó siker zajában végződött nemesak az előadás, de a színház. Holnap már sötét és üres lesz ez a környék. Kár érte.

Csak művészet kellett bele és milyen igen szép volt. Milyen igen szép volt, amikor az emberek ma virággal a kezükben, kipirult arcokkal, hálásan megindultan tapsoltak egy színésznőnek, Kurynek tiz percig azután, hogy az előadás már véget ért. Nagyszerű a tömegösztön és nagyszerű az igazi tehetség. Neki nagyon sokat köszönhet a színház, talán mindent, ami nem volt e háznak az ő szereplése előtt: közönséget, népszerűséget, pénzt. Hogy épp az idén kikerült az intézet a mostani vezetés kezéből, nagy kár és olyan dolog, a mely még valamiképp, valami fordulaton, valahogy alighanem foglalkoztatni fogja a nyilvánosságot.

Lehár Ferenc az est során hálás telegrammot küldött Zoltán Jenőnek, tele köszönettel azért a nagyszerű hírért, amelyet a Magyar Színház együttese, elsősorban Kury és Ráthonyi a Vig özvegynek szerzett. Lehár sürgönyében darabja minden sikeréért minden hálájával a Magyar Színház adósának mondja magát.

Egy feltámadt színház

— Megnyílik a Népszínház-Vigopera —

Budapestnek a mai nappal új színháza van, igazi színháza. Holnap lesz a Népszínház-Vigopera megnyitó előadása, ma délután tartották a főpróbát a város és az újságok képviselői előtt. Késő este tódult ki a közönség a színházból, amelyet hosszú ideje nélkülöz Budapest és éreztük, hogy kultúremény dátuma ez a nap. Nem a Népszínház reneszánszát ünnepelték, hanem a sok művésziellen és kétes vállalkozás mellett egy új, modern, becsületes művészi munka zászlóbotását. Négy óraker gyultak ki a lámpák az új nézőtérre, a zsöllyék és páholyok piros plüssel dekorálva. Most hagyták itt abba a munkát, az egész hatása: meglepő és elragadó. A színház nemesak kívülről változott meg, belülről is ujjaszületett. Intimebb, kedvesebb, izlősebb nézőtér nincs a városban, talán Európában sem, semmi sem bántja a szemet, kellemes piros színek ömlenek egybe a rivaldái. Itt törnek meg a zenekarban, amely feltétlenül imponáló. Csak az Operaház hasonló ehhez.

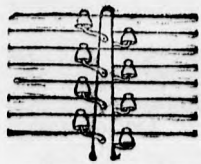
A zenekar készül, hirtelen csend támad, mély csend, a zenekari pulpituson frakkban, megjelenik Mader, a Népszínház-Vigopera igazgatója. Magas, nyílt arcú férfi, és amint feltűnik az alakja, egyszerre megmozdul a nézőtér, sokan felállanak, mindenki tapsol, a kendőiket lobogtatják, valami különös és példátlan lelkesedés reszket át a színházon, percekig tart az ünneplés, Mader hajlong, még egyre tombol a földszint, magával ragadja a páholyokat is és folyton megújul. Mi történt itt? A város előlegezett bizalmát és bátorítását nyújtották át a nagy munkára, vagy máris értik és hálások művészi törekvéseiről? Annyit megállapíthatunk, így még nem fogadták Budapestben egy színház direktorát sem.

Mély csöndesség. Mader megadja a jelt és a zenekarából dübörögve árad ki Berlioz Rákóczi-indulója. A nagyszerű zeneműnek, az ötletnek is, hogy ezzel kezdték, elsőrangú, igaz, őszinte hatása volt. Percekig dübörgött a taps, csak akkor ült el, amikor szétlebbent a gyönyörű piros függöny és megkezdtek Herceg Ferenc Avató-játékát. Az illusztris író ezt a kis darabját a Népszínház-Vigopera megnyitására írta.

Az új színház első diszletei: falu, messzi utca. A rendező, az ügyelő és a kritikus előtt a műfajok vonulnak fel, amelyeknek kaput nyitott a Népszínház-Vigopera. Népszínmű, operett, opera, dráma, — ezeket hozta színpadra Herceg Ferenc és állította ki pazar bőkezűséggel az igazgatóság.

A színház és a közönség között ekkor már meg volt az a kapcsolat, amelyhez izgalmas, dícsőséges előadások sorozata szükséges; a nagy színpadi sikerek előtt való forróság honolt a nézőtérre, így várták Szemere György Bolond Istók című színjátékát. Ehhez a darabhoz nagy reményeket fűzött a színház és a főpróba közönsége is irodalmi eseményre készült. Minden tulcsigázott érdeklődés jogosult volt. A színház diszletei pedig gyönyörűen hozzásimulnak a darabhoz, ilyen korhű, ilyen igaz dekorációt még nem csináltak magyar darabhoz. A rendezésen meglátszott Hevessy Sándornak hozzáértése és európai tudása. Feltűnt és egyszerre megnőtt egy fiatal színész, Csontos Gyula nevű, aki a címszerepet játszotta.

A holnapi estén eldől a csata. Ez a színház rendkívüli siker jegyében indul. Ebben a szezonban rendkívüli színházi események lesznek ott. Régebbi vállalatok ropognak, dűledeznek, mondhatjuk, hogy dűledeznek. A Népszínház-Vigopera becsületes művészi programját be fogja váltani és hisszük, hogy ebben az egész ország közönsége támogatja.

TÁVIRAT TELEFON

A toszkániai testvérpár házassága, válása, szerelme.

Firenze, szeptember 30.

Toselliék Fiesoleban, az Aurora-szállóban egy élnek, mintha ostromolt várban volnának. Szakadatlanul *jeggyeres örök* vizgáznak a kis Monica hercegnőre, hogy a szász udvar kiküldött ügynökei el ne ragadhassák. Hire jár, hogy a szász kormány felszólította az olasz hatóságokat, hogy a kis hercegnőt *adják ki* neki, az még azonban nem bizonyos, vajjon ez megtörténik-e.

Tosellinek itt az utóbbi időben *szerelmi viszonya* volt egy fiatal leánnyal, aki most fel van bősülve és *tragikus módon* akarja magát megboszulni. Azt mondja, hogy Toselli örülten szerette őt és féltékenységgel egyre gyötörte, míg nem *Montignoso grófnő elrabolta az ő vélegényét*.

Holnap lesz Drezdában a végleges minisztertanács, amely dönteni fog Montignoso grófnő és a kis hercegnő dolgában. A király holnap a pilnizi kastélyból *bejön a minisztertanácsra*. A Montignoso-Freundschaftsbund a grófnő férjhezmenetele következtében feloszlott. Montignoso grófnőt drezdai barátai unszólják, *perelje be a királyt hozományának kiadására*.

Milanó, szeptember 30.

A Toselli-pár Pia Monica hercegnővel holnap beköltözködik Fiesoleban a *Beatrice-villába*. Bebizonyult, hogy a kis hercegnő *augusztus közepe óta egy stressz fogadóban volt*, ahová az anyja esküvé után érte utazott.

Zürich, szeptember 30.

Ma már kétségtelenül bizonyos, hogy *Wölfling Lipót*, Lujza fivére, aki csak nemrég vált el Adamovich Vilmatól, *újra meg-nősül*, elveszi *Richter Máriát*, egy sziléziai bankár leányát. Egy héttel azután, hogy a válást végleg kimondották, már bejelentette újabb házasságát az anyakönyvi hivatalnál. Szeptember 13-án történt a polgári esküvő Regensdorfban. A menyasszony magas, karsu, fölötté elegáns hölgy, *Ritter Albert* tőkepezés leánya, Mária. Wölfling abban az időben ismerkedett meg *Ritter Máriával*, amikor még Adamovich Vilma férje volt. Wölfling arra használta föl Adamovich Vilma gyakori távollétét, hogy a *Ritter-családdal* érintkezék, amelylyel egy utazáson ismerkedett meg. Ettől fogva *egyre kellemetlenebb* lett feleségéhez való viszonya s végül elhatározta, hogy elválik tőle. Wölfling többször kijelentette, hogy ez a házasság, amelyért mindent föláldozott, nem hozta meg neki a kívánt boldogságot. Wölflingné hallani sem akart a válásról, amellel azonban nem mondott le furesa életmódjáról. Az asszony a válás után Bécsbe ment, Wölfling pedig Párisba utazott, ahol *Ritterrel* és leányával találkozott. A leány azonban csak nehezen mondta ki az igent. Az esküvő *október második hetében* lesz. Wölfling tovább is Svájcban marad.

Bécs, szeptember 30.

Wölfling Lipót bécsi ügyvédjének, dr. *Frischauer Emilnek* levelet irt és tudatta, hogy *nőül veszi Ritter Máriát* és közli, hogy menyasszonyának atyja már meghalt. Reméli, hogy házassága boldog lesz, mert ő és menyasszonya teljesen harmonizálnak. A jövőre vonatkozólag azt írja, hogy az esküvő után *Zugba, majd a Rivierára* utazik, visszatérve eladja zugi házat és állandóan *Németországban* fog letelepedni.

Aehrenthal és Izvolszky A Balkán kuruzslói

Bécs, szeptember 30.

Izvolszky orosz külügyminiszter és *Aehrenthal* osztrák-magyar külügyminiszter közt ma igen fontos tanácskozás volt, amely a műzstégi program revíziójával foglalkozott és a balkáni béke helyreállítására próbált módokat kieszelni.

Összetűztek a szocialisták Sokan megsebesültek

Szombathely, szeptember 30.

A szombathelyi keresztény szocialisták tegnap délelőtt gyűlést tartottak, amelyen *Huszár Károly* beszélt az általános választói jogról, majd ezután buzdította a munkásokat, hogy ne sztrájkoljanak október 10-én. Miután a nemzetközies a szónokot közbeszólásaikkal folyton zavarták, a gyűlés *végén összetűzés támadt*, melynek a rendőrség közbelépése vetett véget. *Számos ember megsérült*. A rendőrség többek ellen megindította az eljárást.

Magyar sikkasztó külföldön

Hamburg, szeptember 30.

Egy mulatóhelyen elfogták *Horák* budapesti sikkasztót. Háromezer koronát találtak nála és egy New-Yorkba szóló hajójegyet.

Az orosz forradalom ujjáéled Zendülés a hadseregben

Pétervár, szeptember 30.

Szebasztopolban *láadás ütött ki*, véres összeütközés volt, amelyben *hal tiszta el-esell* és a sebesültek száma igen nagy. A zendülés hír szerint általános lett és az *erődök tüzésége nem akart a lázadókra tüzelni*. Szebasztopolba intézett távirati tudakozódásokra *nem jött válasz* és a cenzura örködése miatt nem lehet biztos híreket szerezni.

Pétervár, szeptember 30.

A rendőrség Szebasztopolban két napon át nyomozott és átkutatta a pincelakásokat. Egy *Bogdanov* nevű forradalmár lakásán egész *Jeggyerraktárt*, husz töltött bombát, sok robbanóanyagot, patront és kompromittáló leveleket találtak. Három forradalmárt, köztük *Bogdanovot*, letartóztattak. A Szebasztopolba tengeren vagy vasuton érkezőket szigorúan szemmel tartják.

Luccheni emlékiratai Erzsébet királyné gyilkosa

Genf, szeptember 30.

Egy újságíró meglátogatta *Lucchenit* a börtönében. Erzsébet királyné velemült gyilkosa nagyon megszeliült. Ezelőtt haragos, vad, bosszuvágyó volt, gyilkolni akart ismét és úgy szabadulni a börtönéből. Most azonban *lecsendesült*. Nyelveket tanul és a *memoárjain dolgozik*, amelyek, ha a börtönigazgató jónak látja, esetleg nyilvánosságra is kerülhetnek.

Vonatkisiklás Csehországban

Pilsen, szeptember 30.

Mlatz és Scheles állomások között a pilsen-duxi vonalon a Pilsenből tegnap este kilenc óra tizenöt perkor elindult tehervonat mozdonya és négy kocsija kisiklott. Egy kalauz megsebesült. A személyforgalmat *átszállással tartják fenn*. A vizsgálat megindult.

Vasuti katasztrófa Egymásba rohant kocsik

London, szeptember 30.

New-Portban nagy vasuti szerencsétlenség történt. A Cardiff felől jövő gyorsvonat hibás váltóállítást következében New-Port állomáson *beleszaladt egy álló tehervonatba*. Ahol a katasztrófa történt, ott tizenhat sínpar fut össze és a nagy pusztulás valamennyi vágányt megrongálta. A vagonok úgy belefuródtak egymásba, mint a táveső csövei. Az *áldozatok számát* még nem lehetett megállapítani. A tehervonat vezetője *meghalt*. A gyorsvonat kocsijai darabokra zúzódtak. New-Port körül sok vonat tarlódt össze. A *vonalzavar napokig fog tartani*.

TÖRVÉNY ELŐTT

Aktiva:
56.000 korona

Szegény állatkert!

Passziva:
500.000 korona

Jónás a csödbíróság előtt. Ma volt a csödtárgyalás. Ér-e Jónás harmincezer koronát? Igen, vagy nem?

A viszontagságos életű Állatkert nemrég a székesfőváros tulajdonába ment át. Az éhségtől lesóványodott s idáig ki nem mult állatok bizalommal tekintenek az új jövő felé, amely minden jót ígér nekik. Annál keservesebb a vagyonybuktott Állat- és Növényhonosító Társaság hitelezőinek a sorsa, akik követeléseiknek csak alig kis hányadát fogják megkapni. A törvényszéken ma kezdtek meg a felszámolási tárgyalást. Kiderült, hogy a társaság ellen közel ötszáz ezer korona követelést jelentettek be az egyes hitelezők. Ezzel szemben mindössze ötvenhat ezer koronát tesz csak ki a csödvágyon. A hitelezők követeléseik ezek:

A székesfőváros követelése	153.874 korona
Hagenbeck állatsereglettulajdonos	14.651 korona
Beketow Mátyás	26.000 korona
Wampetits vendéglős	140.453 korona

Ezekon kívül a volt igazgató felesége, *Serák Károlyné* évi kétezer korona megszavazott segélydíjának biztosítására ötvenezer korona lekötését kéri. A társaság alapítói pedig hatvannégyezernyolcszáz korona visszatérítésére tartanak igényt. *Lónyay Géza* igazgató pedig hátralékos fizetése fejében hétézer kétszáz koronát követel.

Ma volt ez ügyben a tárgyalás. A tárgyaláson dr. *Karátsonyi Jenő* tömeggondnok bejelentette, hogy e követelések nagy részét kifogásolja és azok nagyságát nem ismeri el. Bejelentette ezenkívül, hogy az eladott állatokból mindössze ötvenhat ezer korona folyt csak be s ez az egész csödvágyon. A bíróság úgy döntött, hogy a hitelezőknek a kifogásolt tételek megállapítása végett külön pört kell indítaniok a csödtömeg ellen. A mult hét csütörtökjén megtartott árverésen az állatokat és a berendezést Budapest székesfőváros vette meg. Az állatok legérdekesebb példánya a közismert *Jónás* viziló. Ez eddig harmincezer koronával szerepelt a becselési kimutatásokban. Jónás értéke közben nagyon alászállott. Egy szakértőkből álló bizottság megállapította, hogy *Jónásnak sérve van*, ami férfasságának rovására esik. A csödtömeggondnok eme szépséghiba megállapítása ellen kézzel-lábbal tiltakozott. Felmutatott egy husz év előtti fényképfelvételt, amelyben *kosztüm nélkül* látható Jónás. Ámde ez a fényképbizonyítás balul sült el. Tisztán látszik, hogy a daganatszerű *dudorodása* már férfikora delén is meg volt Jónásnak. A tömeggondnok kérte a harmincezer korona érték megállapítását, a főváros azonban csak tizenötezer koronát adott érte.

Tehát a csödpör folyik tovább. Minél tovább folyik — ez már a pörök természete — annál több jut a pörköltsegekre. Hogy a hitelezők kapnak-e valamit, az már igazán mellékes.

✪ **Nyáry Rezső gróft** szabadlábra helyezték. Kint a németvölgyi temetőben megható temetés folyt le tegnap délután. Gróf *Nyáry Rezső* németet temették, akinek a férje szemérem elleni büntetés miatt van letartóztatva. A szerencsétlen asszony, amióta a férje bajba került, ágyának esett s szenvedéseitől csak a halál váltotta meg. Temetésén a gyászolók között ott volt a férje is, akinek az ügyészség kivételesen megengedte, hogy egy polgári ruhás fogházór kíséretében kiliskérhesse a temetőbe a hitvesét. A fogházór nem zavarta a kétségbeesett ember imáját, hanem tisztelegés távolból őrizte a rabját. A mikor a gyászszertartás véget ért, *Nyári* az őrral együtt visszatért a fogházba. A véletlenség játéka különben, hogy a gróf ma szabadlábra került. *Védője*, dr. *Dési Géza*, hivatkozással az orvoszakértők véleményére, hogy *Nyáry gróf* degenerált és korlátozott, kérte szabadlábra helyezését. A vádtanács helyt adott a kérelemnek, vád alá helyezte ugyan a gróft, de egyttal mindjárt *elrendelte szabadon bocsátását is*.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti gabonatőzsde I. Készáru-üzlet

5-10 fillérrel olcsóbb áron elkelt 5000 mm. buza, rozs 10 fillérrel olcsóbb. Zab csendes. Tengeri, árpa változatlan.

Eladatott:

Tiszavidéki: 100 mm. 78.7 k. 22 K. 50 fill., 125 mm. 78.5 k. 22 K. 70 fill., 200 mm. 78 k. 22 K. 60 fill., 300 mm. 78 k. 22 K. 60 fill., 500 mm. 78 k. 22 K. 60 fill., 200 mm. 78 k. 22 K. 60 fill., 300 mm. 78 k. 22 K. 60 fill., 100 mm. 78 k. 22 K. 50 fill., 100 mm. 77.5 k. 22 K. 50 fill., 200 mm. 77 k. 22 K. 40 fill., 100 mm. 77 k. 22 K. 60 fill., 100 mm. 75.5 k. 21 K. 90 fill.

Pestvidéki 150 mm. 79.5 k. 22 K. 50 fill., 500 mm. 79 k. 22 K. 60 fill., 300 mm. 78 k. 22 K. 30 fill., 100 mm. 76.5 k. 22 K. 20 fill., 100 mm. 76.5 k. 22 K. 05 fill., 100 mm. 77.5 k. 22 K. 30 fill., 200 mm. 77 k. 22 K. 45 fill., 300 mm. 77 k. 22 K. 45 fill., 100 mm. 76 k. 22 K. 25 fill., 100 mm. 75 k. 20 K10 fill.,

Mind három hónapra.

Rozs 500 mm. 19 K. 20 fill., 500 mm. 18 K. 75 fill., 500 mm. 19.—K.

Zab 200 mm. 16 K. 40 fill., 100 mm. 16 K. 10 fillér.

Árpa 100 mm. 15 K. 40 fillér.

Készpénz fizetett.

Hivatalos jegyzés

Buza	kilós	Ára 100 kgr.	kilós	Ára 100 kgr.
Tiszavidéki (uj)	75	21.15 — 21.65	79	22.20 — 22.60
"	76	21.55 — 22.05	80	22.40 — 23.80
"	77	22.75 — 22.25	81	— — — —
"	78	22. — 22.50	—	— — — —
Fejérmegyei (uj)	75	— — — —	79	22. — 22.40
"	76	21.45 — 22.85	80	— — — —
"	77	21.55 — 22.95	81	— — — —
"	78	22.80 — 22.30	—	— — — —
Pestvidéki (uj)	75	21.15 — 21.65	79	22.10 — 22.60
"	76	21.55 — 22.95	80	— — — —
"	77	22.85 — 22.35	81	— — — —
"	78	22.90 — 22.50	82	— — — —
Bácskai	75	— — — —	—	— — — —
"	76	22. — 22.30	—	— — — —
"	77	23.80 — 22.40	—	— — — —
"	78	22.90 — 23.60	—	— — — —
Rozs	elsőrendű uj	— — — —	19.80	19. —
"	középmínőségű uj	— — — —	18.65	18.75
Árpa	takarmány, elsőrendű	— — — —	15.55	15.75
"	takarmány, másodrendű	— — — —	15.35	15.55
Zab	elsőrendű	— — — —	16.20	16.30
"	középmínőségű	— — — —	16.80	16.30
Tengeri magyar	— — — —	— — — —	13.40	13.60
Répece	káposztarépece	— — — —	— .50	— — —

II. Határidő-üzlet.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza (1907)	21.72—22.04—21.96
Áprilisi buza (1908)	23.16—23.36—23.30
Októberi rozs	18.96—19.72—18.98

Áprilisi rozs (1908)	20.22—20.36—20.—
Októberi zab	15.30—15.40—15.30
Áprilisi zab (1908)	16.38—16.48—16.43
Májusi tengeri (1908)	13.40—13.52—13.48
Szeptemberi tengeri	— — — —

Déli 1 órákor zárulnak.

Októberi buza (1907)	21.96—21.98
Áprilisi buza (1908)	23.30—23.32
Októberi rozs (1907)	18.98—18.—
Áprilisi rozs (1908)	20.20—20.22
Októberi zab (1907)	15.30—15.32
Áprilisi zab (1908)	16.42—16.44
Májusi tengeri (1908)	13.48—13.50

Gabonaforgalom

1907. szeptember 28-tól szeptember 30-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	50439	2341
Rozs	3365	4600
Árpa	7196	8357
Zab	5963	14441
Tengeri	—	8964
Liszt	616	24305
Korpa	507	3158

Délutáni határidő-üzlet:

4 1/2 órákor a következők voltak a záró ár-folyamok:

Októberi buza (1907)	21.88
Áprilisi buza (1908)	23.22
Októberi rozs (1907)	18.22
Októberi zab (1907)	20.20
Szeptemberi tengeri (1907)	15.32
Áprilisi rozs (1908)	16.48
Májusi tengeri (1908)	13.42

A budapesti értéktőzsde

A szombati gyenge külföldi jegyzések hatása alatt a mai tőzsde gyenge irányzattal indult, az előtőzsde vége felé azonban valamivel javult. A déli tőzsdén az árfolyamok alig változtak. A tőzsde ma egyáltalában tartózkodó irányzatú volt, minthogy a spekuláció be akarja várni a legközelebb meginduló kiegyezési tárgyalások eredményét. Élénkebb érdeklődés a mai tőzsdén csak Rimamurányi részvények iránt mutatkozott a tegnap közzétett mérleg kedvező megítélése folytán. A helyipiac tartott, de csendes, a járadékpiac szilárd.

Előtőzsde:

Csendes forgalom mellett tartott.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 644.50—645.25. Magyar hitelrészvény 754.—755.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 472.50—472.—. Magyar jelzálogbank 430.—431.—. Rimamurányi vasművek 545.—547.—. Közúti vasút 528.75—529.50. Osztrák-magyar államvasút 661.75. Koronajáradék határidőre 93.07 1/2—93.12. Orosz járadék 85.40.

Déli tőzsde:

Tartózkodó.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 644.50—645.25. Magyar hitelrészvény 754.75—755.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 472.25—472.75. Magyar jelzálogbank 429.50—431.—. Rimamurányi vasművek 547.—547.50. Közúti vasút 528.50—530.—. Városi vasút 278.—. Koronajáradék 93.10—93.30. Koronajáradék határidőre 93.15—93.25. Orosz járadék 85.45—85—60. Konvertált jelzálogrészvény 142.50. Hazai sorsjegy 104.50. Hazai bank 277.50—278.25. Magyar országos központi takarékpénztár 16.35—16.40. Drasche 489.—. Salgotarjáni 572.—. Ujlaki téglá 300.—305.—.

Utőtőzsde délután 4 órákor

Irányzata az osztrák miniszterek Budapestre érkezésének hírére szilárdult.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 645.50—646.50. Magyar hitelrészvény 755.50—756.25. Osztrák-magyar államvasút 662.75. Rimamurányi vasművek 547.25. Magyar jelzálogbank 731.—731.50.

Zárlat

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 646.25. Magyar hitelrészvény 756.25. Osztrák-magyar államvasút 662.75. Rimamurányi vasművek 547.50.

Bécsi értéktőzsde

Bécs, szeptember 30. 4 2/20 papír járadék 96.40 4/0 oszt. arany jár. 115.30. 1860. sorsjegy 149.—. Osztr. hitelsorsjegy 440.—. Angol osztr. bankrészv. 299.—. Bécsi Bankverein 533.75. Osztr.-magy. bank 17.99. Déli vasút 153.—. Duna gőzh. társ. 1028.—. Dohány részv. 425.—. Cs. k. arany (vert) 11.35. Német bank váltók 117.42. 4 2/20 ezüst jár. 96.40.—840 Osztr. koronajáradék 96.55. 1864. sorsjegy 246.50 Osztr. hitelint. részv. 644.75. Union-Bank 537.50. Osztr. Länderbank 425.25. Osztr. m. áll. vasút 661.50. Elbe-völgyi vasút 428.75. Alpesi részv. 617.50. 20 frankos 19.15. Londoni váltóár 240.07. Lipótkohó 427.50 Török-sorsjegyek 185.—.

Külföldi értéktőzsde

Berlin, szeptember 30. (Zárlat.) 4 2/20 papírrjáradék —.—. 4/0 oszt. arany jár. 98.10. Osztr. hitel. 202.80. Déli vasút 30.30. Orosz bankjegyek 216.25. 4/0 uj orosz kölcsön 71.—. Disconto Cdmmandit 173.60. Dynamit Trust 160.50. Harpeni 206.75. Unifikált török jár. 93.75. 4 2/20 ezüst járadék 96.50 4/0 magy. arany jár. 93.—. Magyar koronajáradék 93.—. Osztr. m. államvasút 141.30. Bécsi váltóár 85.10. Olasz járadék 101.50. Alt. Villamos Edison 196.60. Gelsenkircheni 204.89. Laurakohó 228.—.

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre átültetni tilos) — (28)

— A gyerek nem akar enni! kiáltotta siránkozó hangon Rozál, hogy az egész utca meghallotta.

A villamos nem rémült meg, sőt meg nem állhatta, hogy el ne mosolyogja magát: valaki nem akar enni! Neki már szikrát szórt a szeme az éhségtől és krétafehér lett. Azért, a hir hallatára is, leszállt a kocsirol, hogy a kormányt megfordítsa és visszafelé induljon a városba. Gépiesen teljesítette kötelességét, miközben kérdezősködött:

— Nem akar enni, miért nem akar enni? Mit csináljak én? Én csak meg nem szoptathatom!

Rozál azonban nem engedett, ugyszólván lerángatta Jánost a villamos bakjáról:

— Rögtön tesszen hazajönni! a ténsaszony ugy ri, hogy egészen belekékült!

A villamos szólt egy bajtársának, hogy jelentse a főellenőrnek:

— A gyereke nem akar enni! Haza kellett mennie.

A kicsiny, de fütetlen volta dacára valószínűs paradicsom, az otthona: siralomházzá változott ama néhány óra alatt, a mióta elhagyta. A feleségére, a gyerekeire nem ismert rá.

Johanna ült a bölcsőben, nem nyugtoldott, nem sirt, közömbösen nézett maga elé.

Néhány óra alatt megöregedett. A nézése üres, mint azoké az aggastyánoké, akik már mindent láttak és belefáradtak mindebe: nem érdemes nézni, ostoba vibrálás, céltalan rezgés az egész élet, nincs célja, még ujsága sincs... A szopós baba, ugy látszott, tul volt mindenen, amit a földi lét egy embernek nyujthat. A beesett öregaszony-száján az a néma kivánság volt:

— Hagyjatok engem békén. Hadd megyek vissza abba a semmiségbe, vagy mindenségbe, ahonnan oktanul belekukkantam ebbe az egyszobás lakásba.

A gyereket csodálkozva vették körül. Az anyja már nem sirt, belefágytak a könyei abba a rettenetes, jeges tudásba, hogy a gyereket előbb-utóbb mégis csak ellopják tőle. Ki, mi, miért? Kinek kellene? Valami arc nélküli ember, meztelen lábón járó árnyék... Szólógattá mégis:

— Hanka, az apád van itt. Johanka, ne vess há!

János megcsiklandozta a szopós állát, mire az öreg arcoska mégis csak kinos mosolygásra torzult. Megijedtek tőle, inkább sirt volna. Az ijedt család ugy érezte, mintha a kicsiny grimacét vágna rájuk, ki-nevetné őket, mintha azt mondaná:

— Mit akartok ti, gyerekek? Magatok is alig hogy vagytok. Engem akartok táplálni? Magatokat sem tudjátok. Nem eszem, hát nem eszem; böjtölök veletek!

Az apja elfordult tőle ösztönszerűleg a hideg tüzhely felé. Ott egy nagy fazékban, nyilván feltűnési viszketegségből és nagyzási mániában, viz főtt-forrott, ugy, mintha leves volna.

— Főztök valamit? kérdé János.

— Keserü teát a gyerekek! mondá Rozál.

— Orvos kell ennek! szólt János leverten.

— Az a! Hozzon a ténsur orvost! szólt Rozál, aki végre is kultivált ember volt.

— Ez a gyermek elmegy! szólt közbe a fuvarosné, aki szintén jelen volt a konzultáción.

Nem tett ellenvetést senki, csak a gyerekre néztek, hogy nem ért-e a szóról. Lehet, hogy értette, de erről a nagyok nem tudhatnak semmit. Johanna letette fejét a bölcső szélére és behunyta a szemét, nyilván azért, hogy higgyék róla: alszik. És hagyta őt békén. Felültek neki és lábujjhegyen jártak körülötte, mig János valahol megtalálta és elcipelte a hivatalos orvost, egy krisztusarcu, beteges kinézésű, agyon-dolgozott fiatalembert. Vagy kilencven munkágyereket vizsgált meg már ezen a napon, a kimerültségtől rágta a bajuszát, az egyik kezével a homlokát fogta, a másik kezével fogódzkodott, mert nagy gyengeség vett rajta erőt. Ugy fogadták, mint egy szabadító istent, de az isten még a télkabátját sem vethette le; fázott, influenzája volt, — sietett.

— Ahá! mondá szigoruan. Aztán a szülőket szedte elé:

— Voltak-e önök betegek? Vannak-e abból az időből receptjeik?

A férfi és az asszony kérdőleg néztek egymásra. Nem értették a kérdést.

(Folytatása holnap.)

SZÍNHÁZAK

Kedd, 1907. október 1-én.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Bohémelet.
Opera 2 felvonásban.
Kezdeté 7 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A vig özvegy.
Operett 3 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

(Vig-Opera).
Előszőr:
Avató játék.

Ezt követi:
Bolond Istók.
Humorisztikus színmű 4 felv.
Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A tenger.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Fátum
Társadalmi színmű 3 felvonásban.
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Bunbury.
Vígjáték 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 óraker

APOLLÓ-SZÍNHÁZ.

Telefon 68-39.
A bécsi himlőjárvány hatása Budapesten.
(Az Apolló-Színház fővételé.)

A furfangos őszeres.
Kacagató életkép a Teloky-társ. ról. (Az Apolló-Színház fővételé.)

A rabló menyasszonya. — A kis gépa. — Az új fűszeres tanonc. — A vig bohócok.

Raffles, a műkedvelő betörő.
(Szenzációs angol bűnügyi történet.)

Kezdeté fél 6 óraker.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Rendező: RÖTT GÁBOR
UJDONSÁG! Az előadás kezdete fél 9 óraker. UJDONSÁG!
Ujdonság! Ma és mindennap 9 1/2 óraker. Ujdonság!

Biztos diagnózis

bohózat írta: Cagliostro.
Végül 11 óraker!! Szenzációs!!
„Die lästige Wittwe“

Bohózat 1 felvonásban. Írta: SATYR.
Továbbá: Trebitsch Sándor és Baura Emil urak új szíelő számaikkal.
Nappali pénztár délelőtt 9-1-ig és délután 3-6-ig.
Az I. emeleti CASINO DE PARIS megnyit. Kezdeté fél 12 óraker, többek közt a 7 híres Postillonok, valamint angol és francia különlegességek fellépé.

Budapesti CABARET Teréz-körút 28. sz. (Combonnière) Telefon 52-88

Minden este 9-től 12-ig nagy előadás.
Ma a szenzációs új műsor
Hogy készül a kupló. A szövetkezet. A remekirők.
Husz új cabaretszám.

László Főzsi, Nagy Endre, Ferenzy Károly, Kápolnay Irén, Máhr Nándor, Balogh Béke és az egész híres személyzet. Jegyek: Bárd, Kossuth utca 4. Zipser Andrásy-ut 4. és a Cabaret-pénztárnál.

Művészi kidolgozásu, valóban jó és tartós fényképek,

NAGYÍTÁSOK és FESTMÉNYEK készítenek
RIVOLI MŰTERMÉBEN

LIFT. RÁKÓCZI-UT 30. SZ. Telefon.
Mint különlegességek készítenek: minden kis és régi kép után ékszerbe való olajfestésű kristály és porcellánba égetett képek, ugyancsak másolatok selyemre, bársonyra, fára stb. 29712

Megnyit a legszebb Cabaret

KEDELYES SZÍNHÁZ
TELEFON 89-84. ÜLLŐI-UT 46. TELEFON 99-84.

Kiváló tagjai: Sziklai J. Jenő, Papp János, Molnár Bella, Füzessl Ada, Diósi Irén, Arany Sári, Aranyosi Klára, Giró, Károly mint vendég, Szentos János, Bodrogi László. A zongoránál ül: Bihari Zoltán.

Naponta új műsor. — CABARETSZÁMOK és OPERETTEK.
Faholyülések... Jegyek kaphatók nappal a pénztárnál 10-Fentartott helyek 12 és este fél 7 órától.
Telefon 89-84. úján is lehet KEZDETE ESTE 8 ÓRAKER
jegyet reserváltatni

A legújabb rendszerű ZONGORA - HITELOSZTALY

megnyit, mely minden hitelképes vevőnek alkalmas ad készpénz-árban zongorát részletfizetéssel vehetni, mert a zongorát, egy előkelő bank kifizeti és a vevő a banknak marad adósa anélkül, hogy a részletfizetéseknél szokásos 60-80%-os árfelmélest volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut, mint ha készpénz-fizetés mellett vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmoniumot, cimbalmot, hegedűt, vagy bármely hangszert.
Reményi Mihály
általánosan a legszolidább kiszolgálásról elismert magyar hangszertelepen, Budapest, Király-utca 56. Telefon 87-84. — Árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő.

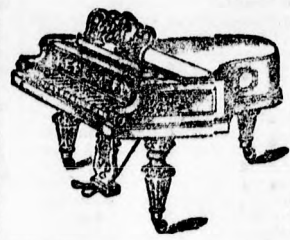
Intézethez
kerestelek pénztárnok, rektárok, könyvelő, levezető, segédkönyvelő, yakornok. Föltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Műveltség: Angol. Budapest, Nap-utca 13.

Szépségem titkai: nappal a Gyöngyvirág - tejet éjjel a Gyöngyvirág-crémet használó m.

Kapható 1 és 2 koronáért Budapest Városi gyógyszerár Váci-utca.

Világhírű zongorák

mint Bösendorfer, Ehrbar, Bechstein, Ibach, Gaveau Párisból stb. legjobban vásárolhatók és bérelhetők.
Keresztély
hírneves zongoratermében
Budapest, Váci-körút 21. sz. (Iparudvar)

Művészi kivitelű és polgári óriási választékban kaphatók a
BUTOROK
MŰBUTORKERESKEDELMI R. - TÁRS.-nál
IV., Váci-utca 9.

Elsőrendű uri-szabó üzlet

Kizárólag mérték szerint
Őszi zakkó-öltöny
Raglán v. téli-kabát
40 és 50 kor-ért

Das választék ha- és külföldi szövetekben.
Ki készpénzzel fedi ruhaszükségletét a mi első-rangu kivitelűnkél, felét az árak megtakaríthatja.
Mochovits és Fái
törv. hef. uri szabók
Bpest V., Váci-körút 76.

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém szíves figyelmét felhívni Budapestnek legnagyobb üveg, porcellán, zománc-edény, konyha-berendezés, dizs és nászajándék tárgyak óriási gyári raktáramra, hol a legjobb minőségű árak meglepő olcsó gyári árban, sőt azon alól is kaphatók, mivel vásárlásaimat a legnagyobb gyárakban személyesen teszem meg és évente 20-30 vagon árut veszek partiba, tetemes áron alól is, amit szintén olcsón adok el. Ezen követett elvnek köszönhetem, hogy üzletemet naponta több száz vevő keresi fel és számtalan vidéki megrendelést kapok, azért kérem Nagyságodat saját érdekében is, semmi szín alatt ne mulasztja el üzletem megtekintését, vagy egy próba megrendelést tenni.

Kitünő tisztelettel
Takács Ferenc
Baross-tér 5. szám.
(Rákóczi-ut végén.)

Bámulatos áram:

- 6 szem. fehér porcellán ebédlő készlet .. frt 2.75
- 6 szem. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ frt 3.50
- 6 szem. szines aranytal „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ frt 5.95
- 6 szem. szines aranytal rococo stílusban .. frt 6.95
- 12 szem. aranytal rococo stílusban 52 drb .. frt 14.-
- 12 szem. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 84 drb .. frt 25.-
- 6 szem. kávé v. teás készlet festett és arany. frt 3.-
- 6 szem. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ rococo stílusban frt 3.50
- 1 teljes angol mosdó készlet .. „ „ „ „ „ „ frt 3.-
- 1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ nagy .. „ „ „ „ frt 5.-
- 1 porcellán tányérok 4, 6 és 8 krajcár. vizes vagy boros pohár 5 és 6 krajcár.
- 12 darab zománc edény .. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ frt 2.50
- 1 asztali lámpa golyóval .. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ frt 1.-
- 1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ nagy díszes tulipánnal .. frt 2.50
- 1 függő lámpák óriási választékban 4 forinttól feljebb.
- 6 személyes asztali üveg készlet nagyon finoman csiszolva és gravírozva csak .. frt 4.9
- nygen pakolás! Ingyen láda
- Ingyen egy függő konyha-mérleg!

VÁSZON GYÁRI RAKTÁR

AJÁNL EREDETI GYÁRI ÁRAKBAN
VÁSZON és DAMASZT ÁRUKAT UGYSZINTÉN
SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ FEHÉRNEMŰEKET
MINTÁKAT SZÖVETEKBŐL MOSÓKBŐL
BŐLÉS KÉPES FEHÉRNEMŰ-ÁRJEJYZÉKET
INGYEN és BÉRMENTVE KÜLD.
AUER IGNÁC FIA
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 10.

18 forinttól mérték után készíttük a legelőkelőbb férfi-öltönyt, télikabátot, felöltőt francia, angol és hazai szövetekkel. 28 forinttól szalon, Ferenc József, frank- és szakott-öltönyt a legjobban krep- vagy himalaja-szövetekkel. Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi részletekre is. 4 úttól készpénz rendelésnél szabászatot nagy mintagyűjteményeivel vidékre is küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA Budapest, Nagydófa-u. 3.

Urak!

200 télikabát és felöltő zalogházból kiváltva, ugyancsak valódi gyapjuszövetekből is mérték után potom árért készíttünk ruhákat
a legújabb divat szerint.
FÉRFISZABÓ ÜZLET
Akácfa-utca 52. szám.
Alkalmi ruhák kölcsönbe adtnak.
10144

Rum és likőrök

készítése házilag!!
100%-200% megtakarítás!

fillér **80** fillér

egy adag koncentrált jamaika rum kivonat, vagy az alább felsorolt likőrkivonatok bármelyike, melyek segítségével 1 1/2-2 liter igen finom rumot, vagy 2 1/2-3 liter igen finom likőrt készíthetünk. Használati utasítás minden üvegrez. — Allasch, Ansette, Benedictiner, Chartreuse, Császárkörte, Curacao, Cseresznyelikőr, Diólikőr, Fodormenta, Kakao, Kávé (Crème de Moca), Köményes, Meggylikőr, Marasquinó, Rosztopsin, Vanília, Waldmeister, Őszi és sárga barack stb. Conc. jamaika rum-kivonat és Cognackivonat

1 kor. beküldése ellenében bérmentve küldök egy edeg bármilyen likőr vagy rumkivonatot prótára. Főraktár:

Majthényi Béla
arany kereszt drogéria és illatszertár
Budapest, IX. ker., Várház-körút 15.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

R. B. 88967. sz. Gyógyit és felüldít jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, etvágytalanság, sáplior, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnek. Azon beteg, aki 88967. sz. készítményem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul aonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmi sem használ, ott kérem az én készítményem megkísérletét; meg vagyok győződve készítményem biztos hatásáról.

EGY RIS KÉSZÜLÉK 6 K ÉGY RAGY KÉSZÜLÉK 8 K
könnyebb betegségeknek alkalmas, mazandó. ...
A központi elárústóhely sőtáld utánvéttel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére. ...

MÜLLER ALBERT
Budapest, V/20. ker., Vadász-utca 34. szám.

Vértess-féle sóborszesz
Minden házban szükséges.

APRÓ

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jel-
se alatt közlünk a kiadóhivatalba,
ne tessék eredeti okiratokat mellékelni,
mert értékük semmiféle felelősséget
nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket,
melyeket az apróhirdetés megjelenésé-
vel számított négy hét alatt címzett-
jük el nem visz, a kiadóhivatal meg-
semmisíti.

Apróhirdetéseket

központi irodánkban s ere-
deti nyugta mellett még a
következő síkokban lehet
földelni:

I. kerület.

Vár Polatschek Lajos do-
hányárudája, Stark Ferenc
könyv- és zenerakkereske-
dése, I. ker., Krisztina-tér 7.
Döbrentei-tér 5., özv. Ilsvai
Józsefné tudósító és hirdetői
iroda.

II. kerület.

Fő-utca 2. sz., Toldi Lajos
könyvkereskedése.

IV. kerület.

Kálvin-tér 2., Engelmann
M. gyorsajánnyomdája, Pap-
növelde-utca 8. Stark Nán-
dor könyvkereskedése. Vám-
ház-körút 14., Győri Vilmos
dohánytözsége, Kossuth-
utca 14., Szántó Mór dohány-
tözsége, Egyetem-tér 5., özv.
Schneider Imréné dohány-
tözsége, Forenciek-ter 9.,
Székely Béla papirkereske-
dése, Párisi-utca 7., Tusák
Józsefné dohánytözsége, Pe-
tőfi-tér 3. Nemetsék A. J. ul-
ságrudája, Vámház-körút 6.,
Jörg Lujza dohánytözsége.

V. kerület.

Erzsébet-tér 18., Klein Armin
dohánytözsége, Lipót-körút
26., Gross Etel dohánytözsé-
ge, Lipót-körút 8., Schödl
Gyula dohánytözsége és posta-
gyűjtőhely, Dorottya-utca 19.,
Weil Vilmos dohánytözsége,
Szabadság-tér, Tözsépalota,
Fürdő-utca 5., dohánytözsége,
Nader-utca 26., dohánytözsége,
Marokkói-utca 2. sz., Földes
Amréné.

VI. kerület.

Teréz-körút 54., Breuer nővé-
rek dohánytözsége, An-
drássy-ut 42., Kórházi Ilona
dohánytözsége, Andrássy-ut
32., Berkovits Szeresca-utca
dohánytözsége, Szeresca-utca
1., Spilczmann Maria dohány-
tözsége, Teréz-körút 2. sz.,
Zala Mór zeneműkereskedése,
Andrassy-ut 4., Zipser és
König zeneműkereskedése,
Andrassy-ut 50., özv. Reisz
J.-né dohánytözsége, Váci-
körút 65. sz., özv. Bleuer Ar-
minné, Andrassy-ut 26., özv.
Steiner Ignacné dohánytözsé-
ge, Teréz-körút 35., Práger
Ceclia dohánytözsége,
Szondy-utca 17. sz., Wittitz
Jenny dohánytözsége.

VII. kerület.

Aréna-ut 44., Gáng Adolf pa-
pkereskedése, Baross-tér
26., özv. Grünhut Mórné do-
hánytözsége, Rákóczi-ut 50.,
Jambrikovits dohánytözsége,
Király-utca 1. sz., Orey-ház,
Popper Izidorné dohánytözsé-
ge, Király-utca 69., özv.
Schlesinger Vilmosné do-
hánytözsége, Erzsébet-körút
2., özv. Kálls Lajosné do-
hánytözsége, Erzsébet-körút
61., özv. Zwillinger Mórné
dohánytözsége, Erzsébet-
körút 7., Weisz Jenőné do-
hánytözsége, Erzsébet-körút
54., Braun Janka dohány-
tözsége, Danjanich-utca 39.,
Wellisch Miksa papirkeres-
kedése.

VIII. kerület.

Muzeum-körút 18., Kernberg
Rozália dohánytözsége, Kun-
utca és Teleki-tér sarok,
Medák H. Mária fűszerkeres-
kedő, Ulóci-ut 46., Kartsch-
maroff J. dohánytözsége,
Muzeum-körút 2., Ifj. Nagel
Otó könyvkereskedése, Jö-
zsef-körút 59., Reisz Hen-
riette dohánytözsége, Rá-
kóczi-ut 1., Soproni V. do-
hányagyáros, Práter-utca 19.,
Szalma Aranka dohánytözsé-
ge, Baross-utca 81. szám,
Schulez Adolf dohánytözsége,
József-körút 33. sz., Gangli
Anna dohánytözsége, Rá-
kóczi-ut 57. sz., Kirschbaum
Edéné dohánytözsége.

IX. kerület.

Blöf-ut 83., Richter Lipót
papirkereskedő.

X. kerület.

Kőbánya, Liget-tér 2. szám,
Novotny Irma.

Ujpest.

Arpád-utca 10., özv. Deacht
Teréz hírlapelárusító, István-
utca 10. sz., Márton Kálmán
nagyüzeműje, Arpád-utca 25.,
Radnai Mór. Valamint minden
Hirdetői iroda.]

Levelezés

Pista! Pista!
Gyere haza minden meg van
bocsátva. Béla. 185

Állást keresők

A t. c. gazdaközönség
és iparvállalkozók ügyel-
mébe ajánlom 1004 óra ten-
álló gazdasági és iparsze-
mélyzetet elhelyező irodá-
mat. Gazdatisztek, gépészek,
kovácsok, molnárok, szesz-
fűzők, kertészek, kezesség
és felelősséggel, főnököknek
díjmentesen elhelyeztetnek.
Kraukauer Armin, VI., Nagy-
mező-utca 25. szám. Telefon
94-76. 10.003

Betöltendő állások

Keresetnek
hivatalosok, felügyelők,
tölgymester, gépészek, fűtők,
gépészkevesek, mezőgazda-
sági, erdőszeli, kertészeti,
gyári, és egyéb különféle
személyzet. Feltételek olvas-
hatók az Országos Folyóirat
Közlönyben. Mutatványszám
ingylen. Budapest, Nap-utca
13. 33480

9 gépészi

állásról a feltételek olvasha-
tók az Országos Pályázati
Közlönyben. Mutatványszám
ingylen. Budapest, Nap-utca
13. 33479

Tanoncot

keresek azonnali belépésre fölt-
szabó műhelyembe. Hanyady-
utca 11. H. 15. 291

Keresetnek

308 különféle betöltendő ál-
lásra mindenféle szakmából
egyének. Feltételek olvasha-
tók az Országos Pályázati
Közlönyben. Mutatványszám
ingylen. Budapest, Nap-utca
13. 33478

Oktatás

Polgáriskolai,
reáliskolai, gimnáziumi, keres-
kedelmi egyéves önkentesszere-
képesítő vizsgára, mindenféle
pót- és javítóvizsára a legrovi-
debb idő alatt legjobb sikerrel
előkészít "Tanít" Budapest,
Thököly-ut 8. szám I. em. 8. 10132

Tanítást

vállal gyakorlati III. éves egye-
temi halgató. Cim: Nádor. Vö-
rosmary-u. 18a. III. 26.

Cimbalom-tanítónő

tanít különféle módszerek szerint
kottából, vagy cigányosan mér-
sékelt áron, egy saját lakásban
mint házon kívül. H rom hónap
alatt biztos eredmény. VII.,
Ovoda-utca 19. III. em. 32. 608

Parlamentari

gyorsírók által vezetett mag-
yar, német gyorsíró-isko-
la. Díjazott gépirás-oktató. Ma-
gyar-német fogalmazás. Ke-
reskedelmi akadémián rendes
tanárok által oktatott szak-
tantárgyak. Az Országos Ma-
gyar Gyorsíró-Egyesület hi-
vatalos tanfolyama. Alkai-
totta Markovics Iván 1863.
Havonként új tanfolyamok.
Tájékoztatót küld a Gabels-
berger Szakiskola, ezültől
Gyár-utca 4., (most kizárólag
Liszt Ferenc-tér 10.) Címre
vigyázzunk! A szakiskola
irógépéjeitől s más utánzóit
nevelő tanfolyamoktól függet-
len.) Telefon 64-68. Nyílvá
szept. 1-től július 1-ig.

Stenográfia

Budapest legnagyobb és
legkedveltebb gyorsíró-
iskolája a

"STENOGRÁFIA"

országos Gabelsberger
magyar, német gyorsíró
és gépirásiskola.
Kereskedelmi szak-
tantárgyak.

VII., Kazinczy-utca 8. I. em.
(Össze nem tévesztendő a
Kazinczy-utca 3-as szám
alatti Stolce-rendszerű is-
kolával.) 10021

Butor

Háló és ebédlő
garnitúrák, csillárok, réz-
párokra, varrógépekre, kor-
mányokra, könyvekre és bármely
tárgyakra, melyeket nálam be-
raktározunk 8 százalék mellett.
Tauber és Társa VII., Baross-tér
8., I. emelet. Telefon 97-60.

Butorok

háló-, ebédlő-, szalonberendezések,
továbbá őrlemba, irodaberendezé-
sek, réz- és mahagoni butorok,
szőnyegek és függönyök, borganit-
túrák eladása és vétela

WECHSLER KÁROLYNÉ

VII., KIRÁLY-UTCA 23., I. E.
(Kazinczy-utca sarok.)

Régi butorszálon

Budapest, Ferenciek-ter 3.
sz., félmelet. Vétel és el-
adás. Polgári, urasági beren-
dezések, keleti szőnyegek,
csillárok, tükrök és réz-
eszközök, 30 százalékos megtakari-
tás. Telefon 82-13. szám. 133

Uj rendszerű BUTORNITEL.

Butorok esztétik a legjobb
kivitelben kaphatók készpénzért
v. banknál törlesztendő részlete
BALÁZS és TÁRSA butorraktárban
Budapest VI., Róvay-utca 3. szám,
Váci-körút mellett.

A vásárolt butorok értékét egy
bank fizeti nekünk ki, a vevő
tehát a banknak maradéka, mi-
lánt a butort mindenkinek kész-
pénzben számíthatjuk.
A bankkölcsönt sem részjegyzés
sem egyéb költség nem terheli.

BUTOR

teljes lakberendezése-
ket, készpénzért és banknál
törlesztendő havi részletekre
lehetőleg szállít.
BARTOK FARKAS
Intornagykereskedő

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 13. SZ.

Gozsdu-palota, II. és III. udv.
HIVELŐSÉGI
tisztviselői feltételei:
500 koronáig havi 10 kor.
600 " " " 15 kor.
800 " " " 20 kor.
1000 " " " 40 kor.
Mígleg 5%. - Szabott
árak, ugyanazonok mint
középvezetésnél. -
Szállítás vidékre is. Felvi-
vítés díjmentesen.
Album 1 korona.

Adás-vétel

Gőzfürdő.

megye székhelyén, buffet-vel,
teljesen új, modernül berendezve,
bérbe adó. Cim a kiadóhivatalban.
220

Hordók

minden nagyságban készen kap-
tatók: Budapest, VII., Gizella-
ut 25. 219

Zongora,

hétoktávus, berekesszel fel-
húzott, 130 fűtöt 6 fűtös rész-
letek, helyszínté mint eladó.
Szeresca-utca 33. H. 45. 225

Borosbordók

ujak és keveset használtak.
Semminemű javítást nem igényel-
nek, rögtön ültethők. Minden
nagygyarban és monnyisép-
ben, ugyancsak aldos asszeli-
bordók legelőszébban Laphók
Fleis Mór, bor és hordó-
kereskedőnél Budapest, VII.,
Rombach-utca 8. 178

Üzlet

Biztos egzisztencia,

Helyesmegnyit nagyüzeműben,
már vállalat mint eladó egy
18 éve fennálló keresma- és
füszerüzlet (trafik- és helyg-
eladási engedéllyel), a ház-
zal együtt, a melyben a
keresma- és a fuzezerüzlet
helyiségben kívül szép ülök-
páncs, 18 db melléképület,
pince, jégverem és szép nagy
kert. Eövebb felvilágosítás o
lap kiadóhivatalban.

Pénz

Pénzt butorra,
kocsikra, varrógépekre, kor-
mányokra, könyvekre és bármely
tárgyakra, melyeket nálam be-
raktározunk 8 százalék mellett.
Tauber és Társa VII., Baross-tér
8., I. emelet. Telefon 97-60.

Személyhitel

magánpénzt, kezess nélkül is,
24 óra alatt megszerzek 1-2
-3 havi lejárral. Bankköl-
csönt 3 nap alatt, havi vagy
negyedévi törlesztéssel, rész-
vénytársaságtól, nem szövet-
kezettől. Márton, Rottenbil-
ler-utca 12., I. 14 szám. Te-
lefonszám 84-66. Betáblázá-
sokat házra, földre, telekre,
II., III. helyre is két nap
alatt elintézek olcsó ka-
matra. 10.005

Pénzkölcsönt

300 koronáig, kereskedőknek,
iparosoknak, üzleteseknek,
segédeknek, minden szakmá-
ból, gyári alkalmazottaknak,
vidékre is. Singer, Huszár-
utca 1. Válaszbélyeg. 207

Pénzkölcsönt

banktól vagy privától keres nél-
kül is folyósított Márton, Rákóczi-
ut 65. Válaszbélyeg. Telefon
61-75.

Pénzkölcsönt

rövid lejárral. Törlesztéses
és jelzálogkölcsönt, II. és III.
helyre is, valamint tisztvis-
lőknek fizetési előlegeket úgy
helyben, mint a vidéken. Sajtó
információkra aznap folyó-
sítottak. Bank- és váltóinfor-
mációkra aznap. Farkas, VII.,
Wesselenyi-utca 17. Válaszbé-
lyeg. Telefon. 25702

Lakás

Laktársnő

kerestek fiatal leány mellé
teljes ellátással és zongora-
használattal, esetleg teljes el-
látással vagy a nélkül. Ki-
rály-utca 23. III. 54.

Szépen

berendezett, az előszobából
külsőbejárattal, kétablakos, bu-
torozott szoba, intelligens ur-
nőnél két urnak azonnali ki-
adó, esetleg teljes ellátással.
VII., Akácia-utca 24. II. 13.

Különféle

34 korona

egy divatos férfiöltöny vagy
felöltő mérték után, remek szá-
básban, finom gyapjuszövetből

Roszner D. és Társa

férfi szabónál, Budapest, VI.,
Váci-körút 37. Veszünk
zálogcédulát mindenféle
nyersárurol. 29820

Egy háztartásban so

hiányozhat a hírne-
ves Majthényi-főle
„Diadal"-sósorszesz
mely gyógyhatásánál fogva
felhívja az összes forgalom-
ban lévő hasonló készítménye-
ket. Egy kísérlet meggyőz
mindenkét ezen alkalos házi-
szor kiváló tulajdonságairól.
Kis üveg ára - 40 fill.
Közép " " - 90 " "
Nagy " " 150 " "

Majthényi Béla

drogustánál
Budapest, IX., Vázház-körút 15.

"THE ROYAL"

grammofonok
a legújabb model-
lokat szigorúan az
ered. gyári áron
45% ár-
leszállítással
számtalan havi 8-10 kor. rész-
letfizetésre is, vidékre is bárhol.
Láng Jakab és Fia
grammofon nagykereskedők
Budapest, József-körút 41.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FIDIBUSZ

1905-1906. évi teljes év-
folyama megjelent dísz-
kötésben. 300-nál több rajz,
4 teljes rubrik, témérdek hu-
moros olvasmány, vers, jó-
ízű tréfás apróság stb.

Ára 5 korona.

Megrendelhető a FIDIBUSZ kiadó-
hivatalában Budapest, VIII.,
Rókk Szilárd-utca 9. sz.
továbbá minden könyv- és papir-
kereskedésben, valamint az összes
hírlapelárusítóknál úgy Budape-
sten mint vidéken. - Kávészákak,
kaszinók, társas- és olvasókörök
15 százalékos engedményben része-
sülnek.

30 korona

finom szövethű divatos
férfiöltöny vagy felöltő
mérték után remek szá-
bás és finom kivitelben
Házi Versenyszabóság'
Budapest, VII., Thököly-
(Csömény)-ut 3. szám
I. em. - Vidékre min-
tők bérmentve.

Női óvszer.

Női orvosok által kipróbálva,
nagyon megbízható és soha nem
mondja fel a szolgálatot

Melussa-Ovale.

Minta oktatással együtt K. 2.40.
Kapható minden gyógytárban
és droguáriában, vagy a Dres-
dener Bot. Laboratorium G. m. b.
H. széküldési irodája által
E. Than, Wien, III., Postfach 5.
10010

35 korona

egy divatos férfiöltöny vagy
felöltő mérték után remek szá-
básban, finom gyapjuszövetből

FRIED ARMIN

szabómesternél Budapest,
Váci-körút 39H. Vidékre
minták bérmentve. Három
öltöny rendeléssel éves vasuti
jeggyel ellátott szabásom
költségemen odautazik.

Beraktározási

előlegező- és butorszallítási
vállalat.

Elfogadjunk beraktározásra bu-
rokot, varrógépet és mindennemű
árukat. Adunk azokra kölcsönt
7% évi kamatra úgy helyben,
mint vidékre.

HELLER TESTVÉREK,

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1.
Rákóczi-(Kőrepi)-ut sarok. Tele-
fonszám 79-85.

Titkos betegségeket

biztosan gyógyít elismert radikális gyógy-
módjai szerint ajánljuk

Dr. CZINCZÁRJ.

v. Kórházi orvos, specialista.
Rövid idő alatt alaposan gyógyít húgyászati és hólyagbajokat,
továbbá minden bőr-, ideg- és vérbetegségeket, korai elgyen-
gülést és bármely női betegséget. 10032

Budapest, IV., Károly-körút 10. I. emelet
(balra).
Rendel: délelőtti 10-4 és este 6-8 óráig.
Levelekre szakorvosi tanácsokat szolgáik és gyógyszerrel is
gondoskodik, titeltartás mellett. - Nőknek külön várótorem.

Urak! Fel a szemekkel!

A világon egyedülálló magánkeze-
lés, a férfierő azonnali helyre-
állítására a Cr. Lúckesch

Floricitin-tabletták

Által. Jótállás 3-szoros. Minta és
oktatási füzetke 4.40 fillér.
Kapható minden gyógytárban és
droguáriában, vagy a Dresdener
Bot. Laboratorium G. m. b. H.
széküldési irodája által

E. Than, Wien, III., Postfach 5. 1000a

A legdurvább kéz

Is bársoronyimává lesz a
Majthényi-főle

Lanolin-crème

Használat után. Egy tubus ára
50 fill. Egy tégely ára 1 kor.

Sorsjegy-ügynököket

előnyös feltételek
mellétt alkalmazunk

Központi Kereskedelmi és Ipar-
bank r. t. váltóüzlete.

BUDAPEST, V., Váci-körút 29. 29549

A gyomorbajt kiöli a TAKÁTS-főle szab. Állítható gyomorvédő-öv, HATÁSA RÖGTÖNI.

Minden élet-
veszélyes
gyomor és
has-betegség
ellen. Ne mu-
lassa el a
szem meg-
horzást meg-
áldani fogja
gyalmságot.

Ára 6 fill. v.
női I. számú
4. kor. II. sz.
talkivér ter-
metlekre 5.
10010

TAKÁTS DANIEL NAGYVARAD, Sorompó-u. E CIM MEGŐRZENDŐ.

korona. Aki e lapra hivatkozva
a pénz előre b. küldi, portó-
mentesen megkírdi v. utánvétel
a feltaláló. Címe:

Óra láncsal csak 2 korona.

Nagymennyiségű óravászár-
lás folytán küld a szilézai
kiviteli áruház: egy mesé-
sen aranyozott 36 óráig
járó precízió anker-órát
szép láncsal 2 koronáért
3 évi irásbeli jótállással.
Széküldés utánvétellel.

POROSZ-SZILÉZIAI KIVITELI ÁRUHÁZ A. Gelb, Krakau 97.